

URAD RS ZA VARSTVO KONKURENCE

Datum: 15.10.2008

Št.: 306-138/2008-37 ; Odl: 3/2008

ODLOČBA O PREKRŠKU

Urad Republike Slovenije za varstvo konkurence, Kotnikova 28, Ljubljana (v nadaljevanju: Urad) je v senatu pod predsedstvom Janija Soršaka, direktorja Urada, ob sodelovanju Tanje Bratina in Emilije Horvat kot članic senata ter Helene Grebenc kot zapisnikarice po uradni dolžnosti na podlagi drugega odstavka 51. člena ter 46. člena Zakona o prekršku prekrških (Ur.l. RS št. 7/03, 86/04, 44/05, 40/06, 17/08 in 21/08; v nadaljevanju: ZP-1) v povezavi s 13. členom Zakona o preprečevanju omejevanja konkurence (Ur.l. RS, št. 36/2008, v nadaljevanju: ZPOmK-1) v postopku za prekrške zoper kršiteljice pravne osebe Elektro Celje, podjetje za distribucijo električne energije, d.d., Vrunčeva 2a, 3000 Celje, Elektro Gorenjska, podjetje za distribucijo električne energije, d.d., Ulica Mirka Vadnova 3a, 4000 Kranj, ki jo v postopku pred Uradom zastopa [redacted] Elektro Ljubljana, podjetje za distribucijo električne energije, d.d., Slovenska cesta 58, 1516 Ljubljana, ki jo v postopku pred Uradom zastopa [redacted] Elektro Maribor, podjetje za distribucijo električne energije, d.d., Vetrinjska ulica 2, 2000 Maribor, ki jo v postopku pred Uradom zastopa [redacted] in Elektro Primorska, podjetje za distribucijo električne energije, d.d., Erjavčeva 22, 5000 Nova Gorica, ki jo v postopku pred Uradom zastopa [redacted] zaradi prekrška po prvi alineji prvega odstavka 73. člena Zakona o preprečevanju omejevanja konkurence (Uradni list RS št. 36/08; v nadaljevanju: ZPOmK-1), in zoper odgovorne osebe pravnih oseb [redacted] [redacted] ki ga zastopa odvetnica [redacted] zaradi prekrška po tretjem odstavku 73. člena ZPOmK-1, na nejavni seji dne 15.10.2008

o d l o č i l :

Kršiteljice:

1. **pravna oseba Elektro Celje, podjetje za distribucijo električne energije, d.d., Vrunčeva 2a, 3000 Celje, mat. št. 5223067000 (v nadaljevanju: Elektro Celje d.d.),**

je kršila 81. člen Pogodbe o ustanovitvi Evropske skupnosti (Ur.l. RS, št. 7/04), ker je odgovorna oseba, predsednik uprave Elektro Celje d.d. [redacted] storila očitani prekršek v imenu pravne osebe, iz katerega je pravna oseba pridobila protipravno premoženjsko korist. Odgovorna oseba je namreč v imenu pravne osebe usklajeno ravnala z odgovornimi osebami pravnih oseb: Elektro Maribor, podjetje za distribucijo električne energije, d.d., Vetrinjska ulica 2, 2000 Maribor (v nadaljevanju: Elektro Maribor d.d.), Elektro Gorenjska, podjetje za distribucijo električne energije, d.d., Ulica Mirka Vadnova 3a, 4000 Kranj (v nadaljevanju: Elektro Gorenjska d.d.), Elektro Ljubljana, podjetje za distribucijo električne energije, d.d., Slovenska cesta 58, 1516 Ljubljana (v nadaljevanju: Elektro Ljubljana d.d.) in Elektro

Primorska, podjetje za distribucijo električne energije, d.d., Erjavčeva 22, 5000 Nova Gorica (v nadaljevanju: Elektro Primorska d.d.) pri zvišanju cen električne energije za gospodinske odjemalce, saj je bilo zvišanje cen napovedano sočasno, tj. 22. in 23. 11. 2007, v skoraj enakem znesku ter s pričetkom veljavnosti na isti dan, tj. 1. 1. 2008. V skladu z navedenim je odgovorna oseba tudi odločila, da se cena električne energije v družbi Elektro Celje za gospodinske odjemalce s 1. 1. 2008 poviša kot izhaja iz priloženega cenika, s čimer je pravna oseba pridobila protipravno premoženjsko korist. Cilj očitane ravnanja je preprečevati, omejevati ali izkrivljati konkurenco v Republiki Sloveniji in na skupnem trgu, najmanj do izdaje te odločbe.

S tem je pravna oseba Elektro Celje d.d. storila prekršek po prvi alineji prvega odstavka 73. člena ZPOmK-1;

2. odgovorna oseba pravne osebe [redacted] [redacted] predsednik uprave Elektro Celje d.d.,

je kršila 81. člen Pogodbe o ustanovitvi Evropske skupnosti, ker je kot odgovorna oseba pravne osebe Elektro Celje d.d., in sicer kot predsednik uprave Elektro Celje d.d. ter kot tak pooblaščen za sprejem odločitev o poslovanju pravne osebe, usklajeno ravnal z odgovornimi osebami pravnih oseb: Elektro Maribor d.d., Elektro Gorenjska d.d., Elektro Ljubljana d.d. in Elektro Primorska d.d. pri zvišanju cen električne energije za gospodinske odjemalce, saj je bilo zvišanje cen napovedano sočasno, tj. 22. in 23. 11. 2007, v skoraj enakem znesku ter s pričetkom veljavnosti na isti dan, tj. 1. 1. 2008. V skladu z navedenim je tudi odločila, da se cena električne energije v družbi Elektro Celje d.d. za gospodinske odjemalce s 1. 1. 2008 poviša kot izhaja iz priloženega cenika. Cilj očitane ravnanja je preprečevati, omejevati ali izkrivljati konkurenco v Republiki Sloveniji in na skupnem trgu, najmanj do izdaje te odločbe.

S tem je odgovorna oseba [redacted] storila prekršek po tretjem odstavku 73. člena ZPOmK-1;

3. pravna oseba Elektro Gorenjska, podjetje za distribucijo električne energije, d.d., Ulica Mirka Vadnova 3a, 4000 Kranj, mat. št. 5175348000 (v nadaljevanju: Elektro Gorenjska d.d.),

je kršila 81. člen Pogodbe o ustanovitvi Evropske skupnosti, ker je odgovorna oseba, predsednik uprave Elektro Gorenjska d.d. [redacted], storila očitani prekršek v imenu pravne osebe, iz katerega je pravna oseba pridobila protipravno premoženjsko korist. Odgovorna oseba je namreč v imenu pravne osebe usklajeno ravnala z odgovornimi osebami pravnih oseb: Elektro Maribor d.d., Elektro Primorska d.d., Elektro Ljubljana d.d. in Elektro Celje d.d. pri zvišanju cen električne energije za gospodinske odjemalce, saj je bilo zvišanje cen napovedano sočasno, tj. 22. in 23. 11. 2007, v skoraj enakem znesku ter s pričetkom veljavnosti na isti dan, tj. 1. 1. 2008. V skladu z navedenim je odgovorna oseba tudi sprejela poslovno odločitev o zvišanju cene za gospodinske odjemalce za leto 2008, s čimer je pravna oseba pridobila protipravno premoženjsko korist. Cilj očitane ravnanja je preprečevati, omejevati ali izkrivljati konkurenco v Republiki Sloveniji in na skupnem trgu, najmanj do izdaje te odločbe.

S tem je pravna oseba Elektro Gorenjska d.d. storila prekršek po prvi alineji prvega odstavka 73. člena ZPOmK-1;

4. odgovorna oseba pravne osebe

predsednik uprave Elektro Gorenjska d.d.,

je kršila 81. člen Pogodbe o ustanovitvi Evropske skupnosti, ker je kot odgovorna oseba pravne osebe Elektro Gorenjska d.d., in sicer kot predsednik uprave Elektro Gorenjska d.d. ter kot tak pooblaščen za sprejem odločitev o poslovanju pravne osebe, usklajeno ravnal z odgovornimi osebami pravnih oseb: Elektro Maribor d.d., Elektro Primorska d.d., Elektro Ljubljana d.d. in Elektro Celje d.d. pri zvišanju cen električne energije za gospodinjske odjemalce, saj je bilo zvišanje cen napovedano sočasno, tj. 22. in 23. 11. 2007, v skoraj enakem znesku ter s pričetkom veljavnosti na isti dan, tj. 1. 1. 2008. V skladu z navedenim je tudi sprejela poslovno odločitev v družbi Elektro Gorenjska d.d. o zvišanju cene za gospodinjske odjemalce za leto 2008. Cilj očitane ravnanja je preprečevati, omejevati ali izkrivljati konkurenco v Republiki Sloveniji in na skupnem trgu, najmanj do izdaje te odločbe.

S tem je odgovorna oseba storila prekršek po tretjem odstavku 73. člena ZPOmK-1;

5. pravna oseba Elektro Ljubljana, podjetje za distribucijo električne energije, d.d., Slovenska cesta 58, 1516 Ljubljana, mat. št. 5227992000 (v nadaljevanju: Elektro Ljubljana d.d.),

je kršila 81. člen Pogodbe o ustanovitvi Evropske skupnosti, ker je odgovorna oseba, predsednik uprave Elektro Ljubljana d.d. storila očitani prekršek v imenu pravne osebe, iz katerega je pravna oseba pridobila protipravno premoženjsko korist. Odgovorna oseba je namreč v imenu pravne osebe usklajeno ravnala z odgovornimi osebami pravnih oseb: Elektro Celje d.d., Elektro Gorenjska d.d., Elektro Maribor d.d. in Elektro Primorska d.d. pri zvišanju cen električne energije za gospodinjske odjemalce, saj je bilo zvišanje cen napovedano sočasno, tj. 22. in 23. 11. 2007, v skoraj enakem znesku ter s pričetkom veljavnosti na isti dan, tj. 1. 1. 2008. V skladu z navedenim je odgovorna oseba tudi odobrila in podpisala spremembo cen, ki so stopile v veljavo 1.1.2008, s čimer je pravna oseba pridobila protipravno premoženjsko korist. Cilj očitane ravnanja je preprečevati, omejevati ali izkrivljati konkurenco v Republiki Sloveniji in na skupnem trgu, najmanj do izdaje te odločbe.

S tem je pravna oseba Elektro Ljubljana d.d. storila prekršek po prvi alineji prvega odstavka 73. člena ZPOmK-1;

6. odgovorna oseba pravne osebe

predsednik uprave Elektro Ljubljana d.d.,

je kršila 81. člen Pogodbe o ustanovitvi Evropske skupnosti, ker je kot odgovorna oseba pravne osebe Elektro Ljubljana d.d., in sicer kot predsednik uprave Elektro Ljubljana d.d. ter kot tak pooblaščen za sprejem odločitev o poslovanju pravne osebe, usklajeno ravnal z odgovornimi osebami pravnih oseb: Elektro Celje d.d., Elektro Gorenjska d.d., Elektro Maribor d.d. in Elektro Primorska d.d. pri zvišanju cen električne energije za gospodinjske odjemalce, saj je

bilo zvišanje cen napovedano sočasno, tj. 22. in 23. 11. 2007, v skoraj enakem znesku ter s pričetkom veljavnosti na isti dan, tj. 1. 1. 2008. V skladu z navedenim je tudi odobrila in podpisala spremembo cen, ki so stopile v veljavo 1. 1. 2008. Cilj očitane ravnanja je preprečevati, omejevati ali izkrivljati konkurenco v Republiki Sloveniji in na skupnem trgu, najmanj do izdaje te odločbe.

S tem je odgovorna oseba [redacted] storila prekršek po tretjem odstavku 73. člena ZPOmK-1;

7. pravna oseba Elektro Maribor, podjetje za distribucijo električne energije, d.d., Vetrinjska ulica 2, 2000 Maribor, mat. št. 5231698000 (v nadaljevanju: Elektro Maribor d.d.),

je kršila 81. člen Pogodbe o ustanovitvi Evropske skupnosti, ker je odgovorna oseba, predsednik uprave Elektro Maribor d.d. Stanislav Vojsk, storila očitani prekršek v imenu pravne osebe, iz katerega je pravna oseba pridobila protipravno premoženjsko korist. Odgovorna oseba je namreč v imenu pravne osebe usklajeno ravnala z odgovornimi osebami pravnih oseb: Elektro Celje d.d., Elektro Gorenjska d.d., Elektro Ljubljana d.d. in Elektro Primorska d.d. pri zvišanju cen električne energije za gospodinjne odjemalce, saj je bilo zvišanje cen napovedano sočasno, tj. 22. in 23. 11. 2007, v skoraj enakem znesku ter s pričetkom veljavnosti na isti dan, tj. 1. 1. 2008. V skladu z navedenim je odgovorna oseba tudi potrdila veljavnost cenika, ki je stopil v veljavo 1. 1. 2008, s čimer je pravna oseba pridobila protipravno premoženjsko korist. Cilj očitane ravnanja je preprečevati, omejevati ali izkrivljati konkurenco v Republiki Sloveniji in na skupnem trgu, najmanj do izdaje te odločbe.

S tem je pravna oseba Elektro Maribor d.d. storila prekršek po prvi alineji prvega odstavka 73. člena ZPOmK-1;

**8. odgovorna oseba pravne osebe [redacted]
[redacted] predsednik uprave Elektra Maribor d.d.,**

je kršila 81. člen Pogodbe o ustanovitvi Evropske skupnosti, ker je kot odgovorna oseba pravne osebe Elektro Maribor d.d., in sicer kot predsednik uprave Elektro Maribor d.d. ter kot tak pooblaščen za sprejem odločitev o poslovanju pravne osebe, usklajeno ravnal z odgovornimi osebami pravnih oseb: Elektro Celje d.d., Elektro Gorenjska d.d., Elektro Ljubljana d.d. in Elektro Primorska d.d. pri zvišanju cen električne energije za gospodinjne odjemalce, saj je bilo zvišanje cen napovedano sočasno, tj. 22. in 23. 11. 2007, v skoraj enakem znesku ter s pričetkom veljavnosti na isti dan, tj. 1. 1. 2008. V skladu z navedenim je tudi potrdila veljavnost cenika, ki je stopil v veljavo 1. 1. 2008. Cilj očitane ravnanja je preprečevati, omejevati ali izkrivljati konkurenco v Republiki Sloveniji in na skupnem trgu, najmanj do izdaje te odločbe.

S tem je odgovorna oseba [redacted] storila prekršek po tretjem odstavku 73. člena ZPOmK-1;

9. pravna oseba Elektro Primorska, podjetje za distribucijo električne energije, d.d., Erjavčeva 22, 5000 Nova Gorica, mat. št. 5229839000 (v nadaljevanju: Elektro Primorska d.d.),

je kršila 81. člen Pogodbe o ustanovitvi Evropske skupnosti, ker je odgovorna oseba, predsednik uprave Elektro Primorska d.d. Julijan Fortunat, storila očitani prekršek v imenu pravne osebe, iz katerega je pravna oseba pridobila protipravno premoženjsko korist. Odgovorna oseba je namreč v imenu pravne osebe usklajeno ravnala z odgovornimi osebami pravnih oseb: Elektro Maribor d.d., Elektro Gorenjska d.d., Elektro Ljubljana d.d. in Elektro Celje d.d. pri zvišanju cen električne energije za gospodinjске odjemalce, saj je bilo zvišanje cen napovedano sočasno, tj. 22. in 23. 11. 2007, v skoraj enakem znesku ter s pričetkom veljavnosti na isti dan, tj. 1. 1. 2008. V skladu z navedenim je odgovorna oseba tudi odločila, da se cena električne energije za gospodinjске odjemalce za leto 2008 poviša ter 23.11.2008 obvestila o spremembi cene s 1. 1. 2008 v skladu s priloženim cenikom, s čimer je pravna oseba pridobila protipravno premoženjsko korist. Cilj očitaneга ravnanja je preprečevati, omejevati ali izkrivljati konkurencο v Republiki Sloveniji in na skupnem trgu, najmanj do izdaje te odločbe.

S tem je pravna oseba Elektro Primorska d.d. storila prekršek po prvi alineji prvega odstavka 73. člena ZPOmK-1;

10. odgovorna oseba pravne osebe

preseadnik uprave Elektra Primorske d.d.,

je kršila 81. člen Pogodbe o ustanovitvi Evropske skupnosti, ker je kot odgovorna oseba pravne osebe Elektro Primorska d.d., in sicer kot predsednik uprave Elektro Primorska d.d. ter kot tak pooblaščen za sprejem odločitev o poslovanju pravne osebe, usklajeno ravnal z odgovornimi osebami pravnih oseb: Elektro Maribor d.d., Elektro Gorenjska d.d., Elektro Ljubljana d.d. in Elektro Celje d.d. pri zvišanju cen električne energije za gospodinjске odjemalce, saj je bilo zvišanje cen napovedano sočasno, tj. 22. in 23. 11. 2007, v skoraj enakem znesku ter s pričetkom veljavnosti na isti dan, tj. 1. 1. 2008. V skladu z navedenim je tudi odločil, da se cena električne energije za gospodinjске odjemalce za leto 2008 poviša ter 23.11.2008 obvestila o spremembi cene s 1. 1. 2008 v skladu s priloženim cenikom. Cilj očitaneга ravnanja je preprečevati, omejevati ali izkrivljati konkurencο v Republiki Sloveniji in na skupnem trgu, najmanj do izdaje te odločbe.

S tem je odgovorna oseba storila prekršek po tretjem odstavku 73. člena ZPOmK-1;

ter se jim na podlagi prve alineje prvega odstavka in tretjega odstavka 73. člena ZPOmK-1 v zvezi s tretjim odstavkom 52. člena ZP-1

i z r e č e :

1. pravni osebi Elektro Celje d.d. globa 1.901.570 eurov,
2. pravni osebi Elektro Gorenjska d.d. globa 1.065.656 eurov
3. pravni osebi Elektro Ljubljana d.d. globa 3.533.418 eurov
4. pravni osebi Elektro Maribor d.d. globa 2.561.720 eurov
5. pravni osebi Elektro Primorska d.d. globa 1.397.929 eurov

6. odgovorni osebi	[redacted]	globa 21.000 eurov
7. odgovorni osebi	[redacted]	globa 20.000 eurov
8. odgovorni osebi	[redacted]	globa 21.000 eurov
9. odgovorni osebi	[redacted]	globa 21.000 eurov
10. odgovorni osebi	[redacted]	globa 20.000 eurov

Globo morajo kršiteljice plačati v roku treh mesecev po pravnomočnosti odločbe o prekršku na transakcijski račun 01100-8450082671, sklic 11/21210-7120010-30616807, lahko pa v tem roku predlagajo plačilo globe na obroke. Če kršiteljica pravna oseba v določenem roku globe ne bo poravnala, se bo izterjala prisilno.

Če kršiteljica odgovorna oseba pravne osebe v predpisanem roku globe ne bo poravnala, bo prekrškovni organ sodišču predlagal določitev uklonilnega zavora. Uklonilni zavor traja, dokler kršiteljica globe ne plača, vendar najdlje 30 dni. Z izvršitvijo uklonilnega zavora ne preneha obveznost plačila globe. Če uklonilni zavor ni bil izvršen ali če kršiteljica tudi po uklonilnem zavoru ne plača globe, se globa izterja prisilno. Kršiteljica, ki zaradi premoženjskega stanja ali svojih možnosti za plačilo ne more plačati globe, lahko predlaga, da se plačilo globe nadomesti z opravo določene naloge v splošno korist ali v korist samoupravne lokalne skupnosti.

Kršiteljice morajo plačati stroške postopka – povprečnino, in sicer pravne osebe Elektro Celje d.d., Elektro Gorenjska d.d., Elektro Ljubljana d.d., Elektro Maribor d.d. in Elektro Primorska d.d., **300 eurov**, odgovorne osebe pravnih oseb [redacted] pa **150 eurov**, v roku 30 dni po pravnomočnosti odločbe o prekršku, na transakcijski račun št. 01100-8450082574, sklic 11/21210-7120087-30616807, sicer se prisilno izterja.

Obrazložitev:

V pisni izjavi **kršiteljica pravna oseba Elektro Primorska d.d.** navaja, da je z opredelitvijo prekrška po ZPOMK-1 kršen 2. člen ZP-1, ki določa uporabo milejšega zakona, saj je nov zakon glede sankcije bistveno strožji. Nadalje navaja, da Urad protipravne koristi ni izkazal z nobenim dokazom, zaradi česar se kršiteljica pravna oseba Elektro Primorska d.d. do tega ne more opredeliti. [redacted]

Prekrškovni organ v obvestilu o prekršku ni navedel, ali je kršiteljica prekršek storila z naklepom ali z malomarnostjo.

Kršiteljica pravna oseba Elektro Primorska d.d. nadalje očita Uradu, da je o kršitvi odločil na podlagi dvomljivih in neizkazanih indicev. Nadalje je Urad napačno ugotovil, da lahko od 1.7.2007 le tarifni odjemalci izbirajo med različnimi dobavitelji električne energije, saj lahko to počnejo vsi odjemalci, in ne le tarifni. Kar zadeva upoštevni trg, kršiteljica pravna oseba Elektro Primorska, d.d., navaja, da se predmetni trg še ni vzpostavil v smislu trga, na katerem bi veljali principi svobodne in učinkovite konkurence, zaradi česar je napačna trditev, da do vzpostavitve trga ni prišlo zaradi usklajenega ravnanja strank v postopku št. 306-168/2007. Regulacija se je namreč le formalno ukinila 1.7.2007, dejansko pa je bil trg reguliran tudi po tem datumu zaradi letnih pogodb o dobavi z družbo Holding Slovenske elektrarne d.o.o., Koprška ulica 92, 1000 Ljubljana (v nadaljevanju: HSE d.o.o.), zaradi

česar se pogoji dobave niso spremenili do konca leta 2007. Do prilagoditve maloprodajnih cen po 1.7.2007 ni moglo priti, ker bi se v skladu s pogodbo, sklenjeno s HSE d.o.o. v tem primeru zvišale tudi nabavne cene, in ker bi zaradi visoke cenovne elastičnosti prišlo do velikega odliva odjemalcev k drugim ponudnikom. Do znižanja maloprodajnih cen pa ni moglo priti, ker bi se s tem povečala že tako velika izguba. Ugotovitev Urada je tako napačna in ekonomsko nelogična, saj zgolj možnost svobodnega določanja cen še ne pomeni, da je to tudi ekonomsko opravičljivo oziroma racionalno.

Kršiteljica pravna oseba Elektro Primorska d.d. Uradu tudi očita nedoslednost pri uporabi izrazov, saj glede na to, da so elektrodistribucijska podjetja objavila cenike v različnih dneh 22. in 23.11.2007, jih niso mogla objaviti sočasno. Poleg tega je kršiteljica pravna oseba Elektro Primorska d.d. objavila cenik 23.11.2007, ker se je hipno prilagodila novi nastali situaciji na trgu, ki je nastala z objavo novih cenikov neposrednih konkurentov dne 22.11.2007, ker je potrebno en mesec pred predvidenim povišanjem obvestiti odjemalce (tako je ta datum zadnji, da bi lahko cenik stopil v veljavo 1.1.2008)

... da bi se dosegel prag rentabilnosti) in je bil najmanjši možni dvig cene strokovno utemeljen ter ni posledica njene neučinkovitosti. Dvig je tudi posledica povišanja omrežnin in povišanja cen električne energije na nabavnih trgih. Kršiteljica pravna oseba Elektro Primorska d.d. se je tako odločila, da bo v prvem koraku popravila svoje cene za odstotek, ki bi se gibal v okviru popravka cene električne energije pri tisti elektrodistribucijski družbi v Sloveniji, ki bi morala najmanj popraviti svoje cene, da bi dosegla prag rentabilnosti – t.j. Elektro Maribor s 6,8% povišanjem. Nadalje dvig cene v skoraj enakem znesku ne predstavlja dviga enakega zneska, kar še dodatno pritrjuje navedbam, da ni šlo za usklajeno ravnanje. Zunaj zaznavna navidezna usklajenost ravnanja elektrodistribucijskih družb je posledica enakih razmer, v katerih poslujejo družbe na nabavnih (kupo prodajna pogodba št. 87/07/HSE/P) in prodajnih trgih, saj poslujejo v uravnovešenem tržnem prostoru.

Nadalje očita kršiteljica pravna oseba Elektro Primorska d.d. tudi dokazovanje z indici, saj to ne zadostuje za pravilno in popolno ugotovitev dejanskega stanja v skladu z zahtevo ZP-1. Kar zadeva dopis GIZ distribucije električne energije zatrjuje, da gre za dopis statistično-tehnične narave in nima nobenega vrednostnega vpliva na pogajanje družb in njihov nastop na trau. Kršiteljica pravna oseba Elektro Primorska, d.d., nadalje navaia.

... in hipno reagirala na ravnanje ostalih elektrodistribucijskih podjetij, ki je bilo pričakovano, saj so mediji že več kot pol leta prej napovedovali zvišanje cen. Poleg tega lahko kršiteljica pravna oseba Elektro Primorska d.d. hitro reagira zaradi narave produkta, saj ne gre za standardno blago (energije se ne da skladiščiti, temveč jo je potrebno nemudoma prenesti, distribuirati in porabiti), zaradi česar se zahteva hitre odzive ter sposobnost v zelo kratkem času preračunati vpliv neke cene na svoje končno poslovanje. Končno usklajenega ravnanja ne morejo potrjevati navedbe novinarjev v časopisnih člankih, na katere se sklicuje Urad, saj gre zgolj za ideje avtorjev in ne more predstavljati verodostojnega indica.

Kršiteljica pravna oseba Elektro Primorska d.d. nadalje uveljavlja izjemo po tretjem odstavku 6. člena ZPOmK-1 od splošne prepovedi omejevalnih sporazumov. Kot pravi bi moralo biti zvišanje, da bi kršiteljica pravna oseba Elektro Primorska d.d. dosegla prag rentabilnosti 19,7%, a je bilo zgolj 6%, tako da je bil uporabnikom brez dvoma zagotovljen pravičen delež doseženih koristi. Do izključitve pomembnejšega dela konkurence ni prišlo, saj so cene povečali vsi elektrodistributerji. To odkazuje tudi strokovna študija Ekonomske Fakultete v Ljubljani.

Kršiteljica pravna oseba Elektro Primorska d.d. je predložila še podatke o letnem prometu, podatke o nižanju dobička iz leta 2006 v leto 2007 ter o kreditnih obveznostih.

Kršiteljica odgovorna oseba pravne osebe Elektro Primorska d.d. [redacted] je v svoji izjavi navedla, da Urad ni pravilno in popolno ugotovil dejanskega stanja. V svoji izjavi se pridružuje trditvam, ki jih je podala Elektro Primorska d.d. V obvestilu ni dejstev, iz katerih bi izhajale posledice očitane ravnanja na skupnem trgu, saj je bilo sporno povišanje sprejeto le za odjemalce v Sloveniji, na kar je omejen tudi sam geografski trg. Pri tem se kršiteljica sklicuje še na izjemo od 81. člena pogodbe o ustanovitvi Evropske skupnosti. ZPOmK-1 se lahko za kršiteljico uporablja v kolikor je milejši. Ker je kršiteljica nastopila funkcijo predsednika uprave Elektro Primorska d.d. šele 15.9.2007, ni mogla navezati tesnih stikov z odgovornimi osebami pri ostalih elektro podjetjih in se dogovarjati o skupni

[redacted]

Tudi sicer konkurenca dejansko še ne obstaja, saj so cene električne energije za gospodinjске odjemalce še vedno nižje od tiste, ki bi zagotavljala dobiček – na trgu je še 7 registriranih dobaviteljev električne energije gospodinjstvom, ki pa niso aktivni. Če bi elektro podjetja delovala usklajeno, bi se odločila za višje povišanje cen, da bi lahko ustvarjali dobiček. V dopisu GIZ so napovedali podatke, ki temeljijo zgolj na ocenah in predvidevanjih, ki se lahko izkažejo za bolj ali manj pravilne, vsekakor pa ne morejo dokazovati dogovora o usklajenem ravnanju. Poleg tega so podatki o porabah javno dostopni. Tudi časopisni članek ne more dokazovati usklajenega ravnanja. Pogajanje s HSE d.o.o. in sklepanje enoletne pogodbe s HSE d.o.o. pomeni, da se mora cena povišati s 1.1.2008, kljub temu da so bila pogajanja zaključena šele februarja 2008, saj pogodba in cene stopijo v veljavo s 1.1.2008. Če bi Elektro Primorska d.d. čakala na konec pogajanj in šele s 1.4.2008 povišala cene bi bila še v večji izgubi. Nadalje obvestilo o prekršku ne vsebuje navedb o odgovornosti kršitelja za očitani prekršek, zaradi česar se kršiteljica o tem ne more izreči. Kršiteljica tudi predlaga uporabo 54. člena ZP-1, saj je predpisana globa, škoda zaradi očitane prekrška pa je nastala le elektrodistribucijskim podjetjem, saj jim povišana cena ne zagotavlja pozitivnega poslovanja. Poleg tega bo morala Elektro Primorska d.d. upoštevajoč odločbo Urada št. 306-268/2007 ceno za leto 2008 vrniti na ceno za leto 2007.

Kršiteljica pravna oseba Elektro Ljubljana d.d. in odgovorna oseba pravne osebe Elektro Ljubljana d.d. [redacted] navajata, da je bil kršen 2. člen ZP-1, saj je prekrškovni organ uporabil zakon, ki je pričel veljati šele 26.4.2008, medtem ko domnevna kršitev izhaja iz obdobja pred uveljavitvijo ZPOmK-1. ZPOmK-1 pa tudi ni milejši predpis, saj je to v navedenem primeru ZPOmK tako glede na zagroženo sankcijo kot tudi glede zastaralnega roka. Prekrškovni organ tudi ni pravilno vodil postopka po hitrem postopku, temveč bi ga moralo v skladu s 56. členom ZPOmK (lex specialis) voditi sodišče na predlog prekrškovnega organa. Poleg tega obvestilo kršiteljici pravni osebi Elektro Ljubljana d.d. ni bilo vročeno pravilno, saj bi se morala vročitev opraviti preko pooblaščenca, ki jo zastopa in kar je prekrškovnemu organu znano.

Kršiteljici tudi ugovarjata, da ravnanje ne more predstavljati prekrška, saj so vsa elektrodistribucijska podjetja v lasti Republike Slovenije in kot taka odvisna podjetja RS. Poleg tega ni logično, da bi RS vodila različne politike glede oblikovanja cen električne energije.

Kršiteljici nadalje navajata, [REDACTED]

[REDACTED] Navedeno torej ni podlaga usklajenemu ravnanju, temveč dejstvo, da so podjetja pri svojem poslovanju soočena s praktično enakimi pogoji in okoliščinami, v katerih poslujejo. Datum 1.1.2008 pa je edini logični datum za dvig cene, [REDACTED] Utemeljevanje suma s približno enakim zneskom dviga, pri čemer pa se v obvestilu navaja sprememba cene v odstotkih, pomeni, da se kot kvalifikatorni znak prekrška navaja drug element, kot dokazuje v obrazložitvi. Poleg tega predstavlja že desetina odstotka razlika pri povišanju med elektro podjetji do [REDACTED] pri čemer ne gre spregledati [REDACTED] Prekrškovni organ nadalje ne navaja, ali gre pri kršitvi za preprečevanje, omejevanje ali izkrivljanje konkurence. Kršiteljici tudi oporekata argumentu, da so elektro distributerji poskušali izključiti medsebojno konkurenco in tako preprečiti, da bi si kateri izboljšal tržni položaj na račun drugih, ki bi prvi napovedali dvig cene, saj je v nasprotju z ekonomsko logiko, saj le-ta ustvarjajo izgubo. V konkretnem primeru tako ni šlo do oškodovanja odjemalcev, temveč so bili le-ti deležni koristi preko (pre)nizke cene električne energije.

Kršiteljica pravna oseba Elektro Maribor d.d. se v svoji izjavi sklicuje na dejstva in okoliščine, ki jih je podala v odgovoru na povzetek relevantnih dejstev, navedbe na ustni obravnavi in odgovor na zahtevane podatke s prilogami z dne 14.1.2008. Po njenem mnenju okoliščine, na katerih Urad utemeljuje obstoj usklajenega ravnanja, ne zadoščajo. Kršiteljica nadalje navaja, da Urad ni izkazal vpliv sporazuma na trgovino med državami članicami, zaradi česar uporaba 81. člena Pogodbe o Evropski skupnosti ne pride v poštev. **Kršiteljica odgovorna oseba pravne osebe Elektro Maribor d.d.** [REDACTED] navaja v svoji izjavi navaja iste razloge kot kršiteljica pravna oseba Elektro Maribor d.d., pri čemer dodaja, da se ni nikoli dogovarjal ali usklajeno deloval pri dvigu cen električne energije, saj so obstajali za to popolnoma samostojni in neodvisni razlogi.

Kršiteljica pravna oseba Elektro Gorenjska d.d. je v svoji izjavi navedla, da nasprotuje odločbi Urada pod opr. št. 306-168/2007-57 ter predlagala, da naj prekrškovni organ postopek o prekršku odloži do pravno močne odločitve sodišča o začasni odredbi oziroma tožbi v upravnem sporu, saj je vprašljivo, ali je dotedaj vodenje postopka pravno možno oziroma smiselno, poleg tega očitana kršitev niti ne zastara. Kršiteljica nadalje izjavlja, da je bil domnevni prekršek storjen 1.1.2008, ko so elektrodistribucijska podjetja cene zvišala. Ker se je po storitvi prekrška zakon spremenil, naj se v skladu z določbami ZP-1 uporabi milejši predpis. Kar zadeva letni promet, pa je upošteven le podatek glede višine v segmentu gospodinjstev odjemalcev (12.686.374,00 EUR), saj predstavlja to zaključeno gospodarsko celoto in tako podjetje. Kršiteljica nadalje navaja, da določajo cene dobave električne energije elektrodistribucijska podjetja samostojno glede na ceno nabave, ki se oblikuje na podlagi pogodb s

HSE d.o.o., ki jim dobavlja električno energijo pod podobnimi pogoji in po podobnih cenah. Ekonomsko upravičenost dviga cen priznava tudi Urad, zaradi česar ne moremo govoriti o protipravno pridobljeni premoženjski koristi. Če bi kršiteljica Elektro Gorenjska d.d. kasneje zvišala ceno, bi si s tem zavestno povzročila izgubo v poslovanju. Predvidevanje ravnanj konkurenta in obnašanje v skladu s predvidenim ravnanjem ni nedopustno.

Kršiteljica nadalje očita Uradu, da je odločanje v postopku o prekršku podvrženo najvišjim dokaznim standardom, ki veljajo za kazenski postopek, pri čemer mora prekrškovni organ ugotoviti vsa dejstva, pomembna za izdajo zakonite odločbe o prekršku. Urad bo moral tako s prepričanjem, ki ne dopušča nobenega dvoma, dokazati obstoj usklajenega ravnanja in naklepno ravnanje družbe Elektro Gorenjska, saj je zaradi narave kršitve, le-to storiti le naklepno. Prekrškovni organ naklepa sploh ni izkazoval. Prekrškovni organ tudi ni dokazal obstoja stika ter cilj tega stika – vpliv na tržno ravnanje, ki ni v celoti posledica konkurenčnih silnic. Niti ni dokazal usklajene volje z dovolj zanesljivimi okoliščinami, ki ne izhajajo iz ekonomskih zakonitosti ravnanja, temveč zgolj z indici, kateri so posledica odziva na tržne razmere in ne posledica usklajene volje. Prekrškovni organ nadalje ni dokazal, da so se z dopisom predsednika skupščine GIZ seznanila tudi ostala distribucijska podjetja. Namen dopisa je bil seznaniti HSE d.o.o. s potrebnimi količinami električne energije, ne pa izmenjava informacij. Urad tudi ni ustrezno raziskal relevantnega trga, saj bi moral pridobiti ustrezno analizo trga. Za svoje navedbe nima ustreznih dokazov ali strokovnega poznavanja tržnih razmer. Malo je namreč verjetno, da bi bistven odstotek odjemalcev prešel k drugemu ponudniku ob majhnih razlikah v ceni električne energije. Kršiteljica nadalje očita Uradu, da bi lahko predstavljala elektrodistribucijska podjetja ekonomsko celoto, saj jih z 80% tržnim deležem obvladuje Republika Slovenija, zaradi česar ne bi moglo biti govora o prepovedanem usklajenem ravnanju. Urad bi moral okoliščine, ali gre za ekonomsko celoto, preveriti. Poleg tega je trg sicer formalnopravno odprt, vendar zaradi tržnega položaja nastopajo zgolj zadevna elektrodistribucijska podjetja. Ker ima država večinski delež tudi v HSE d.o.o., lahko regulira ceno električne energije, da ponuja ceno električne energije pod ugodnejšimi pogoji kot so tržni, zaradi česar drugo elektrodistribucijsko podjetje zaradi bistveno večjih stroškov in cen nabave in distribucije, ki bi se sicer oblikovale na trgu, ne more konkurirati, saj s svojimi cenami ne bi bil konkurenčen. Kršiteljica še navaja, da si elektrodistribucijska podjetja med seboj konkurirajo, kar utemeljuje z oglaševalsko akcijo, saj svojih storitev ne oglašuje le v medijih lokalnega dosega.

Pri odmeri globe se kršiteljica sklicuje na svoje slabo premoženjsko stanje, kar naj se šteje kot olajševalna okoliščina pri odmeri globe.

Kršiteljica odgovorna oseba pravne osebe Elektro Gorenjska d.d. [redacted] je v svoji izjavi navedla enake razloge kot kršiteljica pravna oseba Elektro Gorenjska d.d. ter dodala, da je ravnala skladno s predpisi in ji ni mogoče očitati naklepnega ali malomarnostnega ravnanja, niti ni imela namena koristoljubnosti. Omenjenega prekrška ni mogoče storiti z opustitvijo, zaradi česar bi bilo potrebno ugotavljati, ali je bil prekršek storjen z dejanjem odgovorne osebe. Urad v obvestilu le pavšalno navaja, da je [redacted] kot odgovorna oseba usklajeno ravnal in v skladu z navedenim tudi sprejel odločitev o zadevnem zvišanju cen. Stika med odgovornimi osebami Urad ni dokazal, niti ni dokazal premoženjske koristi ter naklepa omejiti konkurenco. Glede stikov se kršiteljica odgovorna oseba sklicuje na sodno prakso Sodišča Evropskih skupnosti, kjer so v postopku ugotavljanja kršitev izkazali obstoj okroglih miz, na katerih so sodelovale odgovorne osebe, mesečne sestanke predsednikov uprav, najmanj 300 sestankov predstavnikov zadevnih institucij itd. Stikov v obvestilu Urad ni ugotavljal. O svojem premoženjskem stanju izjavlja, da [redacted]

Kršiteljica pravna oseba Elektro Celje d.d. je v izjavi o prekršku navedla, da predsednik uprave [redacted] ni opustil dolžnega nadzorstva nad zakonitostjo poslovanja kršiteljice. Trg električne energije za gospodinske odjemalce je na prehodu iz državno nadzorovanega delovanja na odprti trg, saj se je sprostil šele 1.7.2007. Trg ima nadalje vse značilnosti oligopolnega trga, ki je nasprotje trga popolne konkurence in kjer nastopa majhno število distributerjev. Za ta trg je značilno, da cene vsakega izmed podjetij niso odvisne le od njih, temveč tudi od obnašanja drugih udeležencev na trgu, kar vodi do tega, da so cene praktično na isti ravni, a ne zato, ker bi podjetja med seboj sodelovala. Na strani grosistične ponudbe je le en ponudnik - HSE d.o.o., na drugi strani pa povprašuje le pet podjetij. HSE tako diktira, kdaj in za koliko bo dvignil cene električne energije, ki jo prodaja distributerjem, ter je v letu 2007 najavil, da bo s 1.1.2008 dvignil cene. Posledično je bila kršiteljica primorana povišati cene na isti datum. S tem datum je napovedala povišanje cen tudi Vlada RS, in sicer za omrežnino. Gre tako za okoliščine zunanje narave, na katere kršiteljica ni mogla vplivati. Glede na datum (1.1.2008) je bilo treba povišanje cen najaviti vsaj 30 dni prej in kršiteljica se je samostojno odločila za datum 23.11.2007. Glede na to, da so vsi podatki o poslovanju distributerjev na portalu direktorata za energijo, to dodatno eliminira možnost medsebojne izmenjave podatkov. Poleg tega je napačna ugotovitev prekrškovnega organa o odstotku povišanja, saj cene električne energije ne predstavlja samo energija, temveč tudi omrežnina in trošarina. Ker so omrežnine še vedno regulirane, se jih v predmetnem postopku ne sme upoštevati in je povišanje le 4,5 %. Elektro Celje d.d. je imela v letu 2007 med prodajnim in nakupnim zneskom – 6,051% in to je znesek, ki se ga je odločila uveljaviti s 1.1.2008. Poleg tega je uporabnikom na voljo več paketov, med katerimi lahko izbirajo. Ker je pred 1.7.2007 ceno regulirala država, je bila daleč od realnega stanja na trgu (cene v Sloveniji dosegajo 70% evropske cene). Razlike kljub povišanju še vedno obstajajo. Indici prekrškovnega organa niso dovolj za očitán prekršek, saj dosledna ekonomska analiza kaže nasprotno. Poleg tega so v članku le domneve, na kar kaže tudi naslov članka. Hipoteza, da je bil namen usklajenega povišanja cen povišanje dohodka ob nespremenjenem deležu, pade, ker je imela kršiteljica, in drugi distributerji, izgubo, ki jo je hotela zmanjšati. Nadalje gre z uporabo ZPOMK-1 in ne ZPOMK za kršitev prepovedi retroaktivnosti in načela nullun crimen nulla poena sine lege certa. Tudi sklicevanje na 81. člen PES je napačno, saj ni jasno, kako bi lahko sporna situacija vplivala na trgovanje med državami članicami glede na nizkost cen v RS. Zvišanje cen bi namreč pomenilo poslabšanje položaja za tistega, ki se je za podražitev odločil, hkrati pa pomeni povečanje konkurenčne možnosti za tiste, ki ob prejšnjih cenah na trg niso hoteli vstopiti. Zvišanje cen odpira prostor in vzpodbuja konkurenčnost doma in pri tujih ponudnikih. Za dokaz usklajenega ravnanja je potrebno uporabiti ugotovitve, ki presegajo raven indicev in izključujejo možnost vsakega drugega dokaznega zaključka. Vzporedno ravnanje ni mogoče per se pripisovati usklajenosti. Pomen ekonomskih analiz se je skozi prakso razvil. Prekrškovni organ pa ni upošteval druge, celo verjetnejše razlage od njegove - teze o obstoju usklajenega ravnanja, zaradi česar slednja ne more obstati. Potrebno je torej skrbno ugotoviti dejstva in presojeti, ali je ekonomsko verjetno predvidevati, da bi do predmetnega ravnanja na trgu prišlo tudi brez neke oblike dogovora. Kršiteljica se pri tem sklicuje na zadeve Suiker Unie proti Komisiji, ACF Chemiefarma proti Komisiji, Bayer AG proti Komisiji. Zaključki prekrškovnega organa niso v skladu z načeli pravnega silogizma, temveč samovoljni in arbitrarni. Kršiteljica tudi ni imela nobenega subjektivnega razloga, ki bi jo sililo v povezovanje s konkurenti. Objektivni razlogi (izguba, 30 dnevni rok za napoved podražitev in podražitev dobavitelja s 1.1.2008) dopuščajo verjetnejši dokazni zaključek, da so distributerji ravnali samostojno. Kršiteljica prilaga računovodske izkaze ter izjavlja, da je takrat najemala kredite, v določeni meri tudi zaradi izgube pri poslovanju z gospodinjstvi. Kršiteljica je finančno podhranjena. Kršiteljica tudi ni pridobila protipravne premoženjske koristi.

Kršiteljica odgovorna oseba pravne osebe Elektro Celje d.d. [redacted] je v svoji izjavi navedla enake razloge kot kršiteljica pravna oseba Elektro Celje d.d. Poleg tega navaja, da je odločitev o povišanju sprejel na delovnem sestanku vodstva podjetja, ki je bil 20.11.2008 ter dne 23.11.2007 sprejel odločitev o povišanju cene. Pri tem je ravnal samostojno in neodvisno ter ni sodeloval z drugimi odgovornimi osebami. Kršiteljica je [redacted] s povprečno mesečno plačo [redacted] eurov.

Neutemeljene so navedbe vseh kršiteljic, ko trdijo, da prekrškovni organ ni uporabil pravilnega predpisa, saj bi moral uporabiti določbe ZPOmK, razen če bi bil ZPOmK-1 milejši. V predmetnem primeru gre namreč za trajajočo kršitev, in sicer so kršiteljice usklajeno nastopile pri povišanju cene električne energije, in to povišanje izvedle 1.1.2008. Od očitane kršitve niso tako odstopile niti v trenutku uvedbe upravnega postopka s strani Urada dne 7.12.2007, temveč so usklajene cene dejansko povišale v napovedani višini ter pri tem vztrajale in si tako cenovno niso konkurirale. Kršiteljice so tako povzročile in vzdrževale protipravno stanje, zaradi česar gre v predmetni zadevi za trajajoči prekršek. Pri trajajočih prekrških pa velja za čas storitve prekrška čas, ko protipravno stanje preneha, in sicer tudi v zvezi z vprašanjem kateri zakon uporabiti (Bavcon, Šelih, Filipič, Jakulin, Korošec, Kazensko pravo splošni del, Uradni list Republike Slovenije, Ljubljana 2003, stran 200-201; Bele, Kazenski zakonik s komentarjem, splošni del, GV Založba, Ljubljana 2001). Ker so kršiteljice v predmetni zadevi protipravno stanje vzdrževale tudi po uveljavitvi ZPOmK-1, in sicer najmanj do dneva izdaje predmetne odločbe o prekršku, velja kot trenutek storitve kršitve za kršiteljice trenutek izdaje odločbe. V skladu z navedenim se za vse kršiteljice uporablja ZPOmK-1.

Neutemeljene so trditve kršiteljice Elektro Primorska d.d., da Urad ni izkazal premoženjske koristi, saj je kršiteljica pridobila protipravno premoženjsko korist z dvigom cene električne energije, ki je bil usklajen z ostalimi distributerji. Navedbe kršiteljice, da je tako pred kot tudi po dvigu poslovala z izgubo, so nerelevantne, saj poslovanje kršiteljice z izgubo v ničemer ne opravičuje tega, da na protipraven način usklajuje cenovno politiko, in usklajeno zvišuje cene. Protipravno korist je tako brez dvoma pridobila, ne glede na to ali posluje z izgubo ali dobičkom.

Prekrškovni organ je ugotovil kršitev in jo ustrezno podkrepil z dokazi, kot izhaja iz obrazložitve spodaj, zaradi česar so navedbe kršiteljice Elektro Primorska d.d. o dokazovanju z neizkazanimi indici neutemeljene. Trg se je s 1.7.2007 vzpostavil, saj so bili s tem dnem zagotovljeni vsi pogoji, da lahko podjetja samostojno oblikujejo svojo cenovno politiko. Brezpredmetne so tudi navedbe, da ekonomsko ni bilo racionalno spremeniti cene takoj 1.7.2007, saj prekrškovni organ le ugotavlja, da je takrat nastopila možnost svobodnega oblikovanja cen, na podjetjih pa je, da se samostojno odločijo, ali in kdaj ter na kakšen način bodo cenovno politiko oblikovala, pri čemer pa se pri tem ne smejo usklajevati s konkurenti, kot so to storila elektro podjetja.

Neutemeljene so navedbe kršiteljice, da enodnevni zamik ne predstavlja sočasnega ravnanja podjetij za distribucijo električne energije. Težko si je namreč predstavljati, da bi podjetja za distribucijo električne energije sprejela skoraj enake poslovne odločitve v obdobju dveh dni, jih objavila, pri tem pa ravnala popolnoma samostojno in neodvisno drug od drugega. Do tega se je prekrškovni organ tudi opredelil. Tudi enomesečno predhodno obveščanje v skladu s splošnimi pogoji ni ustrezen zagovor za točno navedena datuma obvestila.

Kršiteljica nadalje navaja, da je s približno 6 % dvigom cen električne energije za gospodinjstva le sledila cenovni politiki svojih konkurentov, saj je objavila zvišanje cen električne energije med zadnjimi,

in sicer 23. 11. 2007. Omenjene navedbe je prekrškovni organ zavrnil že v odločbi in ponovil obvestilu o prekršku, saj je malo verjetno, da bi družba v času, krajšem od enega dne, proučila poslovanje drugih podjetij za distribucijo električne energije, ga primerjala s svojim poslovanjem ter temu primerno prilagodila svojo poslovno strategijo. Četudi bi ji to uspelo, ni razloga, da ne bi z objavo novega cenika počakala še nekaj dni ter na ta način od svojih konkurentov pridobila odjemalce, ki bi se na napoved zvišanja cen odzvali s takojšnjo odpovedjo obstoječih pogodb in preходом k cenovno ugodnejšim ponudnikom.

Navedbe kršiteljice, da skoraj enak znesek ne predstavlja enakega zneska in da posledično pri določitvi cene ni šlo za usklajeno ravnanje, so neutemeljene, saj se za kršitev določanja cen ne zahteva identičnega zneska. Znesek v višini približno 6 % je nedvomno znesek, pri katerem ne moremo govoriti o odstopanjih in kaže na usklajeno voljo strank pri določanju končne cene električne energije, kar je ustrezno opredeljeno že v obrazložitvi.

Neutemeljeno je tudi sklicevanje kršiteljice na izjemo iz tretjega odstavka 81. člena Pogodbe o Evropski skupnosti, saj v svoji vlogi ni navedla elementov za vse štiri pogoje. Poleg tega gre v obravnavanem primeru za izključitev konkurence glede celotne storitve dobave električne energije gospodinjstvom in brez dvoma usklajeno določanje cenovne politike ne prispeva k izboljšanju proizvodnje ali razdelitvi dobrin, niti ne pospešuje tehničnega ali gospodarskega razvoja.

Urad se je do ostalih navedb opredelil že tekom upravnega postopka in jih upošteval pri oblikovanju obvestila o prekršku, zaradi česar se pri tem sklicuje na spodnjo obrazložitev.

Nadalje so neutemeljene navedbe kršiteljice odgovorne osebe [redacted] da ni podlage za uporabo 81. člena PES, ker ni izkazan vpliv na trgovanje med državami članicami, saj je prekrškovni organ to izkazal (obrazloženo spodaj). Pojem koncepta »učinek na trgovanje med državami članicami« ni omejen na čezmejno menjavo blaga in storitev, ampak obsega vse čezmejne gospodarske aktivnosti. Pojem vpliva na trgovanje je neodvisen od opredelitve geografskega upoštevnega trga, saj je lahko trg definiran kot nacionalni ali še ožji, pa bo vpliv na trgovanje med državami članicami kljub temu izkazan, še posebej pri omejitvah po cilju.¹

Navedbe kršiteljice [redacted] da nastop funkcije z dnem 15.9.2007 izključuje možnost, da bi usklajeno določala cenovno politiko s konkurenti, saj zaradi tega tesnih stikov z njimi ni mogla navezati, so neutemeljene, saj gre zgolj za hipoteze, ki jih navaja kršiteljica.

Pogoji za uporabo instituta prekrška neznatnega pomena niso izpolnjeni, saj ni bil storjen v okoliščinah, ki ga delajo posebno lahkega, pri tem pa je nastala škodljiva posledica, saj je usklajeno zvišanje cen vplivalo na višjo ceno za vse odjemalce – gospodinjstva. Sklicevanje, da mora Elektro Primorska d.d. zaradi odločbe Urada 306-168/2007 cene vrniti na raven 2007, je neutemeljeno, saj tega odločba Urada podjetjem ne nalaga, temveč jim samo določa, da ne smejo več usklajeno delovati pri povišanju cen in usklajeno določati cenovno politiko.

Urad se je do ostalih navedb opredelil že tekom upravnega postopka in jih upošteval pri oblikovanju obvestila o prekršku, zaradi česar se pri tem sklicuje na spodnjo obrazložitev.

¹ Zadeva C-309/99 Wouters (2002) ECR I-1577.

Obvestilo je bilo kršiteljici pravni osebi Elektro Ljubljana d.d. pravilno vročeno, saj je prekrškovni organ začel postopek o prekršku, ki je ločen od upravnega postopka, v katerem je bila pooblaščenca Odvetniška družba Colja, Rojs & partnerji, zaradi česar ta družba v postopku o prekršku ni bila pooblaščenca in je prekrškovni organ obvestilo vročil kršiteljici pravni osebi Elektro Ljubljana d.d. osebno.

56. člen ZPOmK se bere v povezavi s 54. členom ZPOmK, saj za prekršek po tej določbi Urad ni bil pristojen prekrškovni organ, ker ni izvajal nadzorstva nad izvrševanjem dela zakona, ki se nanaša na oblastno omejevanje konkurence, iz katerega izhaja prekršek.

Navedba kršiteljic, da ravnanje ne more predstavljati prekrška, ker so vsa podjetja odvisna podjetja RS je neutemeljeno. Pri presoji tega, ali tvorijo podjetja, v katerih ima država večinski delež, ekonomsko celoto ali ne, je pomemben kriterij *spособnosti neodvisnega odločanja* posameznega podjetja. Podjetja se štejejo za neodvisna, če imajo možnost neodvisnega poslovnega ravnanja na trgu in neodvisnega izvrševanja poslovne politike.² Lastništvo RS kot tako ne zadostuje za zaključek, da predstavljajo podjetja, v katerih ima Republika Slovenija večinsko lastništvo, ekonomsko celoto. V zadevnem primeru Republika Slovenija ne vpliva na poslovanje omenjenih družb, ki imajo statusno obliko delniških družb. V statutih omenjenih družb namreč jasno piše, da uprava vodi družbo samostojno in na lastno odgovornost (Statut delniške družbe Elektro Celje (21. člen), Statut delniške družbe Elektro Primorska (21. člen), Statut delniške družbe Elektro Gorenjska (23. člen), Statut delniške družbe Elektro Maribor (23. člen), Statut delniške družbe Elektro Ljubljana (21. člen). Poleg tega omenjene družbe niso vključene v nobeno organizacijsko obliko, preko katere bi Republika Slovenije družbam narekovala poslovne odločitve, ali podajala svoja soglasja, predloge ali mnenja k posameznim odločitvam, niti ne nalaga poslovnih odločitev preko formalnih aktov Vlade RS. Vlada RS tako ni posegala in ne posega v odločitve in vodenje omenjenih družb. Tudi osebna sestava uprav družb in njenih nadzornih svetov kaže, da posamezni člani navedenih organov udeležene družbe ne zasedajo mest v navedenih organih drugih udeleženih družb. Sposobnost neodvisnega odločanja tako podjetja za distribucijo električne energije zagotovo imajo.

Urad se je do ostalih navedb opredelil že tekom upravnega postopka in jih upošteval pri oblikovanju obvestila o prekršku, zaradi česar se pri tem sklicuje na spodnjo obrazložitev.

Prekrškovni organ se je do navedb, ki jih je kršiteljica Elektro Maribor d.d. navedla v svojem odgovoru na povzetek relevantnih dejstev, na ustni obravnavi in vlogi z dne 14.1.2008 opredelil že pri oblikovanju obvestila o prekršku. Glede dokaza vpliva na trgovanje med državami članicami se je prekrškovni organ že opredelil v zvezi z navedbami kršiteljice Elektro Primorska d.d. in je tudi spodaj obrazloženo.

Prekrškovni postopek je ločen od upravnega postopka in se vodi neodvisno od slednjega. Tako ni potrebno čakati na izid upravnega spora, ki je bil sprožen zoper upravno odločbo Urada, da bi se vodilo in končalo postopek o prekršku. Poleg tega niso pravilne navedbe kršiteljice pravne osebe Elektro Gorenjska d.d., da kršitev ne zastara, saj postopek o prekršku zastara po preteku petih (relativno zastaranje) oziroma desetih let (absolutno zastaranje) od storitve prekrška.

² Zadeva IV/M.097 - Péchiney/Usinor, 24. junij 1991; Case IV/M.216 -CEA Industrie/France Telecom/SGS-Thomson, 22. februar 1993; Case IV/M.931 - Neste/IVO 2. junij 1998.

V zvezi z navedbami kršiteljice pravne osebe Elektro Gorenjska d.d. glede ekonomske celote se prekrškovni organ sklicuje na utemeljitev, ki jo je podal v zvezi z navedbami kršiteljice pravne osebe Elektro Ljubljana d.d.

Prekrškovni organ nadalje navaja, da namen koristiljubnosti ni element, ki bi moral biti izkazan za odgovornost odgovorne osebe, kot to navaja kršiteljica odgovorna oseba [redacted] zaradi česar ga Urad niti ne zadržuje.

Urad se je do ostalih navedb opredelil že tekom upravnega postopka in jih upošteval pri oblikovanju obvestila o prekršku, zaradi česar se pri tem sklicuje na spodnjo obrazložitev.

V zvezi z navedbo kršiteljice Elektro Celje d.d., da je upoštevni storitveni trg šele na prehodu iz državno nadzorovanega delovanja, Urad ponovno opozarja, da so od 1. 7. 2007 izpolnjeni vsi formalni pogoji za prost in konkurenčen nastop na trgu dobave električne energije gospodinjskim odjemalcem. Na obravnavanem trgu od 1. 7. 2007 veljajo načela svobodne in učinkovite konkurence; podjetja za distribucijo električne energije so bila s tem seznanjena že pred odprtjem trga.

[redacted] na odločitev Urad ne vpliva, saj gre za dva različna upoštevna trga: (i) trg nabave električne energije za potrebe oskrbe gospodinjskih odjemalcev ter (ii) trg dobave električne energije gospodinjskim odjemalcem. Četudi bi bili pogoji na trgu nabave električne energije za potrebe oskrbe gospodinjskih odjemalcev enaki za vsa podjetja (predpostavljamo, da so podjetja za distribucijo električne energije popolnoma odvisna od družbe HSE d.o.o.), so slednja od 1. 7. 2007 popolnoma avtonomna pri svojih poslovnih odločitvah na trgu dobave električne energije gospodinjskim odjemalcem.

Dejstvo, da je trenutna cenovna politika z vidika doseganja pozitivnega poslovnega izida za podjetja neugodna (najem kreditov za potrebe investicij ipd.), na odločitev Urad ne vpliva. Urad ne zavrača navedb podjetij v zvezi s trenutnim stanjem na trgih z električno energijo niti ne presoja upravičenosti zvišanja cen električne energije za gospodinjstva. Kršitev pravil konkurence izhaja iz dejstva, da so podjetja ravnala usklajeno, saj so zvišanje cen napovedala sočasno, tj. 22. in 23. 11. 2007, v skoraj enakem znesku ter s pričetkom veljavnosti na isti dan, tj. 1. 1. 2008, [redacted]

[redacted] S tem so podjetja za distribucijo električne energije preprečevala, ovirala oziroma izkrivljala konkurenco v Republiki Sloveniji.

Zavajajoče so trditve kršiteljice Elektro Celje d.d., da podjetja za distribucijo električne energije nimajo interesa ohraniti obstoječih tržnih deležev. Trditve bi pogojno držala v primeru, da prodajne cene električne energije na dolgi rok ostanejo pod nivojem variabilnih stroškov. Kršiteljica namerno spregleda dejstvo, da ravno usklajen dvig cen električne energije nad omenjeni nivo sproži dodatni interes dobaviteljev po večjem tržnem deležu in dvigu cen električne energije za gospodinjske odjemalce.

Urad se je do ostalih navedb opredelil že tekom upravnega postopka in jih upošteval pri oblikovanju obvestila o prekršku, zaradi česar se pri tem sklicuje na spodnjo obrazložitev.

DEJANSKO STANJE

Podjetja za distribucijo električne energije Elektro Celje d.d., Elektro Gorenjska d.d., Elektro Ljubljana d.d., Elektro Maribor d.d. in Elektro Primorska d.d. so pred 1. 7. 2007 opravljala poleg tržnih dejavnosti tudi dve gospodarski javni službi: (i) dejavnost systemskega operaterja distribucijskega omrežja električne energije ter (ii) dejavnost gospodarske javne službe dobava električne energije tarifnim odjemalcem.

Dejavnost systemskega operaterja distribucijskega omrežja električne energije

Dejavnost systemskega operaterja distribucijskega omrežja električne energije se je skladno z Uredbo o načinu izvajanja gospodarske javne službe dejavnost systemskega operaterja distribucijskega omrežja električne energije in gospodarske javne službe dobava električne energije tarifnim odjemalcem (Uradni list RS, št. 117/2004 in 23/2007; v nadaljevanju: Uredba) financirala iz omrežnine in iz drugih virov. Omrežnino za uporabo omrežij je določala Javna agencija Republike Slovenije za energijo; vključevala je stroške vodenja, obratovanja in vzdrževanja omrežja, razvoja omrežja, stroške pokrivanja tehničnih izgub električne energije v omrežju in stroške systemskih storitev ter reguliran donos na sredstva.

Dejavnost systemskega operaterja distribucijskega omrežja električne energije po novem izvaja javno podjetje SODO, systemski operater distribucijskega omrežja z električno energijo, d.o.o. na podlagi pogodb o najemu infrastrukture za distribucijo električne energije z družbami Elektro Celje d.d., Elektro Gorenjska d.d., Elektro Ljubljana d.d., Elektro Maribor d.d. in Elektro Primorska d.d.

Dejavnost gospodarske javne službe dobava električne energije tarifnim odjemalcem

V skladu z Uredbo je gospodarska javna služba dobava električne energije tarifnim odjemalcem obsegala (i) zagotavljanje električne energije tarifnim odjemalcem, (ii) prodajo električne energije tarifnim odjemalcem v skladu s tarifnim sistemom, (iii) informiranje tarifnih odjemalcev o gibanjih in značilnostih njihove porabe ter (iv) zagotavljanje zagotovljene dobave električne energije.

Od 1. 7. 2007 dalje lahko nekdanji tarifni odjemalci (sedaj gospodinjstva) prosto izbirajo med dobavitelji električne energije, tj. med podjetji za distribucijo električne energije. Z izbiro dobavitelja lahko vplivajo na del skupne cene električne energije, in sicer na postavko cena energije. Končna cena, ki jo plača gospodinjstvo, namreč vključuje: (i) ceno energije, (ii) ceno za uporabo omrežij (sestavljata jo omrežnina in dodatki k omrežnini), (iii) trošarino in (iv) davek na dodano vrednost.

Cena za uporabo omrežja ostaja regulirana tudi po 1. 7. 2007 (omrežnino določa Javna agencija Republike Slovenije za energijo, dodatke k omrežnini pa Vlada Republike Slovenije), medtem ko se cena energije prosto oblikuje na trgu.

Osnovni podatki o trgih z električno energijo

Iz podatkov Statističnega urada Republike Slovenije izhaja, da trend gibanja rasti cen električne energije za gospodinjstva na ravni EU-27 nakazuje 14 % rast v obdobju od meseca januarja 2005 do meseca januarja 2007; cena električne energije za gospodinjstva se je v Republiki Sloveniji v istem obdobju zvišala za 3 %.

Cena električne energije za gospodinjsko porabniško skupino Dc (letna poraba 3.500 kWh) je v mesecu januarju 2007 v Republiki Sloveniji dosegala le še 70 % povprečne tehtane cene v EU-27, medtem ko je leto prej dosegala že 75 % povprečja. Rahlo rast cen električne energije za gospodinjstva izkazuje prva polovica leta 2007. V obdobju od meseca januarja do meseca julija 2007 se je maloprodajna cena električne energije za gospodinjsko porabniško skupino Dc zvišala za 6 %. Na dvig je vplivala uvedba trošarin v mesecu marcu in dvig cene električne energije v mesecu aprilu. Kljub popolnemu odprtju trga z električno energijo v Republiki Sloveniji, ki je nastopilo 1. 7. 2007, do sprememb cen električne energije za gospodinjstva do konca leta 2007 ni prišlo. Tako je cena električne energije za porabniško skupino Dc, ki je po odjemnih karakteristikah najbližje povprečnemu gospodinjstvu v Republiki Sloveniji, v mesecu juliju 2007 znašala 11,28 EUR/100 kWh.

Cene električne energije za industrijo (brez DDV) se od meseca januarja do meseca julija, kljub uvedbi trošarine, skoraj niso spremenile. Cena električne energije (brez DDV) za porabniško skupino Ib (letna poraba 50 MWh) je tako meseca julija 2007 znašala 13,29 EUR/100 kWh, za porabniško skupino Ig (letna poraba 24.000 MWh) pa 6,67 EUR/100 kWh. Trend gibanja cene električne energije za porabniško skupino Ie (letna poraba 2.000 MWh) na ravni EU-27 kaže 22 % porast cene od meseca januarja 2005 do meseca januarja 2007. Tudi cena za isto porabniško skupino v Republiki Sloveniji se je zvišala za 22 % in ostaja v primerjavi s povprečno ceno EU-27 še vedno na ravni 82 % tehtanega povprečja.³

Urad je prav tako preveril poslovanje podjetij za distribucijo električne energije v letih 2005 in 2006. Rezultat poslovanja podjetij za distribucijo električne energije se v letu 2006 ni bistveno razlikoval od rezultata v letu 2005, saj je bil skupaj boljši le za 1,4 % ali 62,6 mio SIT (0,3 mio EUR). Pri posameznih podjetjih so razlike v rezultatih večje. Skupaj so podjetja za distribucijo električne energije ustvarila 4.482,4 mio SIT čistega dobička (18,7 mio EUR).

Pri izvajanju dejavnosti gospodarske javne službe dobava električne energije tarifnim odjemalcem so podjetja za distribucijo električne energije v letu 2006 izkazala izgubo, in sicer 4.749,3 mio SIT (19,8 mio EUR). V primerjavi z letom 2005 je bila izguba v tej dejavnosti manjša za 8,7 %. Z izvajanjem tržnih dejavnosti so podjetja za distribucijo električne energije v letu 2006 ustvarila 5.874,9 mio SIT dobička (24,5 mio EUR) oziroma 12 % manj kot leto pred tem.⁴

Tabela 1: Poslovni izid podjetij za distribucijo električne energije

	v mio SIT		v mio EUR	
	2005	2006	2006	Indeks 06/05
Elektro Celje d.d.	517,8	731,0	3,05	141,2
Elektro Primorska d.d.				
Elektro Gorenjska d.d.	523,1	350,2	1,46	66,9
Elektro Ljubljana d.d.	1.784,5	2.213,8	9,24	124,1
Elektro Maribor d.d.	1.226,2	627,8	2,62	51,2

³ Vir: Statistični urad RS, Cene energentov, Slovenija, julij 2007.

⁴ Vir: Javna agencija RS za energijo, Poročilo o stanju na področju energetike v Sloveniji v letu 2006.

Skupaj	4.419,8	4.482,4	18,70	101,4
---------------	----------------	----------------	--------------	--------------

Vir: Javna agencija RS za energijo, Poročilo o stanju na področju energetike v Sloveniji v letu 2006.

Tabela 2: Izid poslovanja po dejavnostih

	2006			
	SODO	DTO	Tržne d.	Skupaj
Elektro Celje d.d.	288,3	-925,1	1.367,8	731,0
Elektro Primorska d.d.				
Elektro Gorenjska d.d.	354,5	-561,8	557,5	350,2
Elektro Ljubljana d.d.	1.357,9	-1.921,3	2.777,3	2.213,8
Elektro Maribor d.d.	1.092,2	-532,8	68,4	627,8
Skupaj (v mio SIT)	3.356,9	-4.749,3	5.874,9	4.482,4
Skupaj (v mio EUR)	14,0	-19,8	24,5	18,7

Vir: Javna agencija RS za energijo, Poročilo o stanju na področju energetike v Sloveniji v letu 2006.

PRESOJA RAVNANJ Z VIDIKA PRAVIL KONKURENCE

A) PREPOVED USKLAJENEGA RAVNANJA

Pogodba o Evropski skupnosti v prvem odstavku 81. člena določa, da so prepovedani vsi sporazumi med podjetji, sklepi podjetniških združenj in usklajena ravnanja, ki bi lahko prizadeli trgovino med državami članicami in katerih cilj oziroma posledica je preprečevanje, omejevanje ali izkrivljanje konkurence na skupnem trgu. Pogodba o Evropski skupnosti prepoveduje predvsem neposredno ali posredno določanje nakupnih oziroma prodajnih cen ter drugih poslovnih pogojev, omejevanje ali nadziranje prodaje, določanje neenakih pogojev za primerljive posle z drugimi trgovskimi partnerji, če jih tako postavljajo v podrejen konkurenčni položaj, ter delitev trga ali vira nabave med udeležence sporazuma. Navedene prepovedi Pogodba o Evropski skupnosti določa primeroma. Pri tem ne izključuje prepovedi drugih sporazumov, ki izpolnjujejo elemente splošne klavzule iz prvega odstavka 81. člena Pogodbe o Evropski skupnosti.

Prvi odstavek 81. člena Pogodbe o Evropski skupnosti se ne uporablja za sporazume ali skupine sporazumov med podjetij, sklepe ali skupine sklepov podjetniških združenj, usklajeno ravnanje ali skupine usklajenih ravnanj, ki prispevajo k izboljšanju proizvodnje in distribucije blaga oziroma k pospeševanju tehničnega ali gospodarskega napredka, pri čemer zagotavljajo potrošnikom pravičen delež doseženih koristi, in ki udeleženi podjetjem ne določajo omejitev, ki niso nujne za doseganje navedenih ciljev, ali jim ne dajejo možnosti izključitve konkurence glede znatnega dela zadevnih izdelkov.

B) PODREJENOST POGODBI O EVROPSKI SKUPNOSTI

Upoštevni storitveni trg

Upoštevni proizvodni oziroma storitveni trg predstavljajo proizvodi oziroma storitve, ki so z vidika lastnosti, cen ali nameravane uporabe v očeh potrošnikov medsebojno zamenljivi.

Zaradi obsega in strukture odjema električne energije s strani gospodinjstev, pravne in funkcionalne ločitve dejavnosti, načina financiranja ter drugih posebnosti, ki izhajajo iz trenutno veljavne zakonodaje, je Urad je kot upoštevni storitveni trg opredelil trg dobave električne energije gospodinjstvom.

Družbe Elektro Celje d.d., Elektro Gorenjska d.d., Elektro Ljubljana d.d., Elektro Maribor d.d. in Elektro Primorska d.d. ne opravljajo dejavnosti dobave električne energije gospodinjstvom kot obvezne republiške gospodarske javne službe in gospodinjstva lahko od 1. 7. 2007 dalje prosto izbirajo svojega dobavitelja. Zaradi obsega in strukture odjema električne energije s strani gospodinjstev slednjih ni mogoče prištevati h klasičnim upravičenim odjemalcem (podjetjem).

Upoštevni geografski trg

Upoštevni geografski trg je območje, na katerem so podjetja udeležena v dobavi proizvodov in storitev ter na katerem so pogoji konkurence dovolj homogeni, da ga je mogoče oddeliti od sosednjih območij zato, ker so pogoji konkurence na teh območjih bistveno drugačni. Dejavniki, ki so ključni pri presoji upoštevnege geografskega trga, so: različne pravne zahteve, standardi in davčna bremena, cenovne razlike, tržne navade ipd.

Zaradi že navedenih posebnosti upoštevnege storitvenega trga je Urad kot upoštevni geografski trg opredelil območje celotne Republike Slovenije.

Uporaba 81. člena Pogodbe ES

81. člen Pogodbe o Evropski skupnosti se uporablja za tista ravnanja podjetij, ki imajo učinek na trgovanje med državami članicami.. V danem primeru je zaradi izkazanega vpliva na trgovanje med državami članicami Urad v postopku uporabil 81. člen Pogodbe o Evropski skupnosti.

Očitke družbe Elektro Maribor d.d. v zvezi z opredelitvijo upoštevnege geografskega trga in domnevno napačno uporabo 81. člena Pogodbe o Evropski skupnosti Urad na tem mestu zavrača. Urad opozarja, da se omenjeni člen uporablja tudi v primerih, ko je upoštevni geografski trg nacionalne narave. Za uporabo 81. člena Pogodbe o Evropski skupnosti ni pomemben obseg upoštevnege trga, temveč vpliv omejevalnega sporazuma oziroma usklajenega ravnanja na trgovino med državami članicami. Povedano drugače: usklajeno ravnanje nacionalnih podjetij za distribucijo električne energije predstavlja kršitev 81. člena Pogodbe o Evropski skupnosti, saj na upoštevnege storitvenem trgu preprečuje, ovira oziroma izkrivlja konkurenco. Ker je upoštevni trg dobave električne energije gospodinjstvom od 1. 7. 2007 v celoti podvržen tržnim zakonitostim (kot dobavitelj električne energije gospodinjstvom lahko na trgu Republike Slovenije nastopa fizična ali pravna oseba katerekoli članice

Evropske unije), usklajeno ravnanje nacionalnih podjetij za distribucijo električne energije vpliva tudi na trgovino med državami članicami.

C) USKLAJENO RAVNANJE PODJETIJ ZA DISTRIBUCIJO ELEKTRIČNE ENERGIJE

Iz Uradu razpoložljivih podatkov izhaja, da so družbe Elektro Celje d.d., Elektro Gorenjska d.d., Elektro Ljubljana d.d., Elektro Maribor d.d. in Elektro Primorska d.d. sočasno napovedale zvišanje cen električne energije za gospodinjstva v skoraj enakem znesku in ga tudi izvedle na isti dan, tj. 1. 1. 2008. Posamezna podjetja za distribucijo električne energije so zvišala cene električne energije za gospodinjstva v naslednjih odstotkih:

Elektro Celje d.d. (dvig cen je bil objavljen 23. 11. 2007)

	Prispevek za moč	VT	MT	ET
- klasični paket I	4,88 %			6,31 %
- klasični paket II	4,88 %	6,41 %	6,03 %	6,37 %
- klasični paket III	4,88 %	6,43 %	6,05 %	6,36 %

Elektro Gorenjska d.d. (dvig cen je bil objavljen 22. 11. 2007)

	Prispevek za moč	VT	MT	ET
- osnovni paket 1	4,88 %			6,38 %
- osnovni paket 2	4,88 %	6,51 %	6,09 %	6,45 %
- osnovni paket 3	4,88 %	6,51 %	6,11 %	6,45 %

Elektro Ljubljana d.d. (dvig cen je bil objavljen 22. 11. 2007)

	Prispevek za moč	VT	MT	ET
- osnovna oskrba I. st.	4,88 %			6,44 %
- osnovna oskrba II. st.	4,88 %	6,54 %	6,12 %	6,48 %
- osnovna oskrba III. st.	4,88 %	6,48 %	6,08 %	6,42 %

Elektro Maribor d.d. (dvig cen je bil objavljen dne 22. 11. 2007)

	Prispevek za moč	VT	MT	ET
- osnovna oskrba I	4,88 %			6,13 %
- osnovna oskrba II	4,88 %	6,40 %	5,97 %	6,17 %
- osnovna oskrba III	4,88 %	6,35 %	5,97 %	6,18 %

Elektro Primorska d.d. (dvig cen je bil objavljen dne 23. 11 2007)

	Prispevek za moč	VT	MT	ET
- mali paket	4,88 %			6,349 %
- srednji paket	4,88 %	6,500 %	6,099 %	6,442 %
- veliki paket	4,88 %	6,461 %	6,059 %	6,399 %

Navedbe podjetij za distribucijo električne energije v upravnem postopku

Podjetja za distribucijo električne energije utemeljujejo sočasno napoved zvišanja cen električne energije za gospodinjstva ter samo zvišanje v skoraj enakem znesku in na isti dan z naslednjimi argumenti.

Elektro Gorenjska d.d.

Družba Elektro Gorenjska d.d. naj bi se odločila za zvišanje cen električne energije za gospodinjstva zaradi napovedi družbe HSE d.o.o., da bo znašalo zvišanje veleprodajnih cen električne energije v letu 2008 od 10 % do 15 %. Družba HSE d.o.o. naj bi bila edini dobavitelj električne energije, ki je za potrebe oskrbe gospodinjstev kupovala električno energijo po ceni [...] EUR/MWh (pogodba št. 88/07/HSE/P), v letu 2008 pa naj bi ta cena znašala [...] EUR/MWh (predlog pogodbe št. 32/08/HSE/P, ki v trenutku posredovanja podatkov še ni bila podpisana), kar predstavlja [...] % dvig cene.

Družba navaja, da se trenutne tržne cene električne energije za poslovne odjemalce za obdobje od meseca januarja do meseca decembra 2008 gibljejo med 80 EUR/MWh in 85 EUR/MWh. Svoje navedbe potrjuje s ponudbo za dobavo električne energije (št. 41381-20071115) družbe GEN-I d.o.o. z dne 15. 11. 2007. Iz ponudbe izhaja, da znaša cena električne energije (v skladu z zahtevano količino in dinamiko odjema) [...] EUR/MWh. Družba Elektro Gorenjska d.d. je v letu 2007 od družbe HSE d.o.o. za potrebe oskrbe gospodinjstev kupovala električno energijo po ceni [...] EUR/MWh (pogodba št. 88/07/HSE/P), v letu 2008 pa naj bi ta cena znašala [...] EUR/MWh (predlog pogodbe št. 32/08/HSE/P, ki v trenutku posredovanja podatkov še ni bila podpisana), kar predstavlja [...] % dvig cene.

Družba navaja, da je v letu 2007 na slovenskem trgu z električno energijo prišlo do velikega porasta cen, kar se odraža tudi v cenah električne energije za poslovne uporabnike. Svoje navedbe potrjuje z obvestilom poslovnemu uporabniku, iz katerega izhaja, da so cene v omenjenem segmentu narasle z [...] EURcent/kWh na [...] EURcent/kWh (visoka tarifa; [...] % dvig cene), z [...] EURcent/kWh na [...] EURcent/kWh (manjša tarifa; [...] % dvig cene) oziroma z [...] EURcent/kWh na [...] EURcent/kWh (enotna tarifa; [...] % dvig cene).

Prav tako navaja, da je cilj zvišanja cene električne energije doseganje pozitivnega poslovnega izida (t. i. pozitivna ničla) v segmentu oskrbe gospodinjstev. Cilj naj bi družba dosegla z zvišanjem cen za približno 6,1 % ob predpostavki, da se bodo njene nabavne cene dvignile za 10 %.

Družba navaja, da je na podlagi Splošnih pogojev Elektra Gorenjska, d.d. za dobavo električne energije gospodinjstvom podražitev električne energije dolžna napovedati in z njo seznaniti svoje odjemalce vsaj en mesec pred uveljavitvijo spremembe cen.

Elektro Primorska d.d.

Družba Elektro Primorska d.d. je na podlagi Splošnih pogojev Elektro Primorska d.d. za oskrbo gospodinskih odjemalcev z električno energijo dolžna obvestiti gospodinskega odjemalca o spremembi maloprodajnih cen najmanj mesec pred njihovo uveljavitvijo, s čimer je slednjemu omogočen odstop od pogodbe s pisnim obvestilom v roku štirinajstih dni od objave spremembe. Menjava dobavitelja se izvede prvega dne v mesecu, če je nova pogodba pri sistemskem operaterju omrežja prijavljena do desetega dne predhodnega meseca. Družba dodaja, da je eden izmed osnovnih razlogov za dvig maloprodajnih cen na dan 1. 1. 2008 napovedan dvig omrežnin, ki jih določa Javna agencija Republike Slovenije za energijo.

Tudi družba Elektro Primorska d.d. opozarja, da se je cena pasovne energije v drugi polovici leta 2007 (za dobavo v letu 2008) gibala okoli [REDACTED] Cena električne energije, izračunana na podlagi pasovne energije (brez marže), naj bi se tako gibala okoli 100 EUR/MWh za visoko dnevno tarifo, 60 EUR/MWh za manjšo dnevno tarifo in 85 EUR/MWh za enotno dnevno tarifo, iz česar sledi, da je cena električne energije za gospodinjstva nižja od cene električne energije za poslovne odjemalce. Pri tem dodaja, da bi morala v segmentu oskrbe gospodinjstev zvišati cene električne energije za približno 19,7 %, če bi v omenjenem segmentu želela pokriti vse izgube. Do zelenega dviga cen naj ne bi prišlo zaradi odprtja trga s 1. 7. 2007 in možnostjo prehoda gospodinskih odjemalcev k drugim podjetjem za distribucijo električne energije.

Družba dodaja, da so visoki stroški dobave električne energije gospodinjstvom [REDACTED]

Elektro Celje d.d.

Družba navaja, da so bili v letu 2007 stroški nakupa električne energije za potrebe oskrbe gospodinjstev [...] EUR v primerjavi s prodajnimi zneski [...] EUR višji za [...] %. Hkrati opozarja na zvišanje cen na veleprodajnih trgih, kar potrjuje s ponudbo družbe HSE d.o.o. za leto 2008. Družba opozarja, da predviden porast cen na veleprodajnih trgih za leto 2008 v novih cenah električne energije za gospodinjstva še ni zajet.

Podobno kot druga podjetja za distribucijo električne energije navaja, da naj bi cene električne energije za gospodinjstva zvišala na dan 1. 1. 2008 zaradi napovedanega zvišanja cene za uporabo omrežja. Cene za uporabo omrežja so se zvišale na podlagi Sklepa o določitvi omrežnine za uporabo elektroenergetskih omrežij in korekcijskega faktorja za izravnano prihodka iz omrežnin, ki je bil sprejet s strani Javne agencije Republike Slovenije za energijo dne 29. 11. 2007, v Uradnem listu RS pa je bil objavljen 5. 12. 2007. Družba meni, da je sočasno zvišanje cene električne energije in cene za uporabo omrežja smiselno, saj bi bilo v nasprotnem primeru potrebno objaviti več cenikov, kar je povezano z dodatnimi stroški in povečanim nezadovoljstvom uporabnikov.

Družba je posredovala primerjavo cen pasovne energije na referenčni borzi EEX in cen pasovne energije v Republiki Sloveniji. Iz diagrama izhaja, da so cene pasovne energije za leto 2008 v letu 2007 na EEX vseskozi naraščale in s približno 55 EUR/MWh v mesecu januarju 2007 prešle na približno 62 EUR/MWh v mesecu decembru 2007. Izjema je bil mesec februar, ko so se cene za kratek čas spustile

pod 50 EUR/MWh. Očitno je, da so cene na EEX višje od cen, ki jih družba HSE d.o.o. ponuja v osnutkih pogodb za dobavo električne energije v letu 2008, in da so bile tržne cene pasovne energije za leto 2008 v letu 2007 v Republiki Sloveniji bistveno višje od cen na EEX. V mesecu januarju 2007 je tako znašala domača tržna cena približno 62 EUR/MWh, v mesecu decembru pa približno 78 EUR/MWh, kar v primerjavi s ceno na EEX predstavlja približno 13 % oziroma 26 % pribitek.

Navedbe o nizkih povprečnih prodajnih cenah električne energije v letih 2006 in 2007 potrjuje s podatki Eurostat-a, iz katerih izhaja, da so cene električne energije za gospodinjiski odjem s povprečno letno porabo 3.500 kWh pod povprečjem EU-27.

Elektro Maribor d.d.

Navedbe družbe Elektro Maribor d.d. so primerljive z navedbami drugih podjetij za distribucijo električne energije. Družba dodaja, da pri oblikovanju cen za leto 2008 ni upoštevala običajnega kapitalskega donosa primerljivih družb; cene električne energije za gospodinjstva naj bi oblikovala tako, da znaša njen kapitalski donos v omenjenem segmentu 0 %.

Elektro Ljubljana d.d.

Navedbe družbe Elektro Ljubljana d.d. so povsem primerljive z navedbami drugih podjetij za distribucijo električne energije, zato jih Urad v Povzetku relevantnih dejstev ni eksplicitno izpostavljaj; vsekakor se je do njih vsebinsko opredelil v okviru presoje navedb drugih podjetij.

Ugotovitve Urada

Uvod

Urad ne zavrača navedb podjetij za distribucijo električne energije v zvezi s trenutnim stanjem na veleprodajnih trgih z električno energijo ter na trgih z električno energijo za gospodinjstva niti ne presoja upravičenosti zvišanja cen električne energije za gospodinjstva

Domnevna kršitev pravil konkurence izhaja iz dejstva, da so podjetja za distribucijo električne energije postopka ravnale usklajeno, saj so zvišanje cen napovedale sočasno, tj. 22. in 23. 11. 2007, v skoraj enakem znesku ter s pričetkom veljavnosti na isti dan, tj. 1. 1. 2008,

ovirala oziroma izkrivljala konkurenco v Republiki Sloveniji.

Podjetja za distribucijo električne energije sicer navajajo, da je narava in struktura upoštevnega storitvenega trga takšna, da sama po sebi vodi v enotno tržno ceno. Proizvod oziroma storitev je homogen, trg pregleden, povpraševanje gospodinjstev odjemalcev pa naj bi bilo cenovno elastično. Urad pri tem opozarja na naslednja dejstva:

- (i) Visoke cenovne elastičnosti povpraševanja gospodinjstev odjemalcev podjetij za distribucijo električne energije v upravnem postopku niso dokazale.
- (ii) O visoki cenovni elastičnosti povpraševanja je mogoče govoriti le z vidika posameznega

podjetja za distribucijo električne energije. Podjetje za distribucijo električne energije se obnaša racionalno in ne dvigne električne energije zato, ker tvega izgubo tržnega deleža na račun preostalih konkurentov. Podjetje pa se hkrati zaveda, da lahko prihodke bistveno poveča ob nespremenjenem tržnem deležu, če uskladi svojo cenovno politiko s cenovno politiko preostalih konkurentov in z njimi usklajeno dvigne cene. Povpraševanje po električni energiji s strani gospodinjstev je z vidika posameznega podjetja za distribucijo električne energije elastično, zagotovo pa ni elastično z vidika celotne panoge. Nasprotno: narava produkta (neodložljivost potrošnje in odsotnost zalog) ter odsotnost proizvodnih oziroma storitvenih substitutov povzroča, da se panoga kot celota sooča s popolnoma neelastično ponudbo povpraševanja. To pomeni, da je usklajen dvig cen na ravni celotne panoge nadvse racionalno in zelo verjetno početje, ki pa je v nasprotju s pravili konkurence.

Koncept usklajenega ravnanja

Usklajeno ravnanje predstavlja obliko usklajevanja oziroma dogovarjanja med podjetji, pri katerem ne pride do sklenitve sporazuma. V primeru usklajenega ravnanja se običajna konkurenca med podjetji, ki je povezana s poslovnim tveganjem, zavestno nadomesti z medsebojnim sodelovanjem.⁵ Koncept usklajenega ravnanja ni pogojen z obstojem dejanskega načrta sodelovanja med podjetji.

Vsako podjetje se mora avtonomno odločiti, kakšno poslovno politiko namerava voditi na trgu. Ta zahteva ne izključuje njegove pravice, da se razumljivo prilagodi ugotovljenemu ali pričakovanemu ravnanju svojih konkurentov, vendar močno nasprotuje vsakršnemu navezovanju neposrednih ali posrednih stikov, katerih namen ali učinek je bodisi vplivati na ravnanje dejanskega ali potencialnega konkurenta bodisi takemu konkurentu razkriti vedenje oziroma ravnanje, za katerega se je podjetje odločilo oziroma ga namerava upoštevati.⁶

V skladu s prakso Evropske komisije⁷ Uradu ni potrebno določiti, ali neko sodelovanje med podjetji na trgu predstavlja sporazum ali usklajeno ravnanje. Pojma se lahko prekrivata; določeno ravnanje lahko izkazuje znake obeh. Ne glede na različni poimenovanji imajo sporazumi in usklajena ravnanja enak cilj oziroma učinek, tj. protipravno omejevanje konkurence.

Vzporedno ravnanje

Vzporedno ravnanje subjektov na trgu je sicer lahko posledica normalnega odziva na tržne razmere (npr. v razmerah popolne konkurence, kjer enotna cena predstavlja eno izmed temeljnih značilnosti tega sicer teoretičnega tržnega stanja). Takšno ravnanje ni posledica dogovora in z vidika pravil konkurence ni in ne more biti prepovedano. Drugačen pa je položaj, ko je podobno ravnanje podjetij posledica njihovih medsebojnih stikov.

Vzporedno ravnanje subjektov na trgu je lahko močan indic usklajenega ravnanja, če podjetjem omogoča vzpostavitev stanja, ki je drugačno od stanja, ki bi se vzpostavilo v pogojih svobodne in učinkovite konkurence. V obravnavanem primeru so ti pogoji izpolnjeni.

⁵ Zadeva ICI proti Komisiji C 48/69.

⁶ Zadeva Suiker Unie in drugi proti Komisiji C od 40/73 do 48/73, 50/73, od 54/73 do 56/73, 111/73, 113/73 in 114/73.

⁷ OJ (1980) L 39/51, (1980) 2 CMLR 285, OJ (1989) L 74/1, (1990) 4 CMLR 345.

Za dokazovanje usklajenega ravnanja morajo obstajati okoliščine, iz katerih je mogoče utemeljeno sklepati na enako, usklajeno voljo podjetij za distribucijo električne energije. Usklajeno ravnanje dokazujeta dve vrsti okoliščin: (i) neposredne okoliščine, ki dokazujejo, da je prišlo do zavestne koordinacije (npr. načrti, zapisniki sestankov ter izmenjava zaupnih informacij) ter (ii) posredne okoliščine, med katerimi velja izpostaviti obnašanje podjetij za distribucijo električne energije na trgu, ki ne more biti pojasnjeno drugače kot tako, da je do njega prišlo na podlagi koordinacije⁸ (npr. dvig cen konkurentov, ki je podoben v znesku ali odstotku in času spremembe).⁹

V primeru obravnavanega dviga cen s strani podjetij za distribucijo električne energije je na obstoj domnevnega usklajenega ravnanja mogoče sklepati iz številnih dogodkov in indecev, ki skupaj in v odsotnosti druge zadovoljive razlage, nakazujejo domnevno kršitev pravil konkurence. V obravnavanem primeru domnevno usklajeno ravnanje podjetij za distribucijo električne energije potrjujejo naslednja dejstva:

	Načrt 2008	Pogodbe2007	Indeks 2008/2007
Elektro Celje	[...] MWh	[...] MWh	0,988
Elektro Gorenjska	[...] MWh	[...] MWh	1,055
Elektro Ljubljana	[...] MWh	[...] MWh	1,024
Elektro Maribor	[...] MWh	[...] MWh	1,036
Elektro Primorska	[...] MWh	[...] MWh	0,971

⁸ SACEM III, ECJ 13.7.1989 ECR 2521.

⁹ V zvezi z očitki družbe Elektro Primorska d.d., izraženimi v odgovoru na Povzetek relevantnih dejstev, Urad pojasnjuje, da za dokaz usklajenega ravnanja zadostuje dokaz ene ali druge vrste okoliščin.

-
- (ii) Družba Elektro Gorenjska d.d. navaja, da potekajo pogajanja o nakupu električne energije za leto 2008 že od meseca junija 2007 dalje. Očitno je, da je bil dvig veleprodajnih cen pričakovan in da bi podjetja za distribucijo električne energije lahko objavila nameravano zvišanje cen električne energije za gospodinjstva že pred mesecem novembrom 2007. Urad zavrača navedbe podjetij za distribucijo električne energije, da niso mogla napovedati dviga cen električne energije za gospodinjstva pred 22. oziroma 23. 11. 2007, ker se pogajanja o dobavi električne energije z družbo HSE d.o.o. še niso zaključila in ker posledično zvišanje veleprodajnih cen še ni bilo znano. Urad opozarja, da so podjetja za distribucijo električne energije dne 1. 1. 2008 zvišala cene v natančno določenih odstotkih kljub dejstvu, da pogodbe o dobavi električne energije z družbo HSE d.o.o. v začetku leta 2008 še vedno niso bile sklenjene. Iz istega razloga Urad zavrača navedbe, da so pogodbe z dobavitelji električne energije praviloma enoletne, da se pokrivajo s koledarskim letom in da je posledično edini možni datum dviga cen električne energije 1. 1. tekočega leta.

Na tem mestu Urad zavrača navedbo družbe Elektro Gorenjska d.d. iz odgovora na Povzetek relevantnih dejstev, da je bila prisiljena zvišati cene s 1. 1. 2008, ker naj bi na omenjeni dan (kot edini dobavitelj električne energije za potrebe oskrbe gospodinjstev) zvišala cene tudi družba HSE d.o.o. Popolnoma razumljivo je, da tovrstno, torej takojšnje, cenovno sledenje prodajnih cen električne energije njihovim nabavnim cenam ni niti verjetno niti smotno, saj podjetju povzroča nepotrebne transakcijske stroške ter povečuje nezadovoljstvo končnih uporabnikov.

- (iii) Družba Elektro Primorska d.d. navaja, da je s približno 6 % dvigom cen električne energije za gospodinjstva le sledila cenovni politiki svojih konkurentov. Družba je objavila zvišanje cen električne energije med zadnjimi, in sicer 23. 11. 2007, s čimer skuša zanikati vpletenost v usklajeno ravnanje. Omenjene navedbe Urad v celoti zavrača, saj je malo verjetno, da bi družba v času, krajšem od enega dne, proučila poslovanje drugih podjetij za distribucijo električne energije, ga primerjala s svojim poslovanjem ter temu primerno prilagodila svojo poslovno strategijo. Četudi bi ji to uspelo, ni razloga, da ne bi z objavo novega cenika počakala še nekaj dni ter na ta način od svojih konkurentov pridobila odjemalce, ki bi se na napoved zvišanja cen odzvali s takojšnjo odpovedjo obstoječih pogodb in prehodom k cenovno ugodnejšim ponudnikom.

- (iv) Vrednostna napoved zvišanja cen električne energije za gospodinjске odjemalce izhaja iz članka z naslovom [redacted]

[redacted] Maribor dodaja, da bodo, če cene ostanejo nespremenjene, elektriko za gospodinjstva najverjetneje podražili za okoli pet odstotkov..." Iz istega članka izhaja, da so podjetja že meseca julija 2007 napovedovala dvig cen električne energije za gospodinjstva. Čeprav dviga cen niso opredelila niti vrednostno niti časovno, so s tovrstnimi izjavami izključila negotovost v zvezi z zvišanjem samim, zavedajoč se, da bo do dviga cen električne energije za gospodinjstva zagotovo prišlo 1. 1. 2008 zaradi višje cene za uporabo omrežja na podlagi Sklepa o določitvi omrežnine za uporabo elektroenergetskih omrežij in korekcijskega faktorja za izravnavo prihodka iz omrežnin. S pomočjo tovrstnih izjav so lahko podjetja za distribucijo električne energije "preverjala" pripravljenost konkurentov na usklajeno cenovno politiko. Domnevo Urada potrjuje dejstvo, da nobeno izmed distribucijskih podjetij napovedi zvišanja cen električne energije za gospodinjске odjemalce ni javno zanikalo.

S 1. 7. 2007 so bili izpolnjeni še zadnji pogoji, da trg dobave električne energije gospodinjstvom zaživi kot svoboden in učinkovit trg. Če v času uvedbe postopka s strani Urada trg še ni zaživel, je vzrok ravno v domnevnem usklajenem ravnanju podjetij za distribucijo električne energije. Urad opozarja, da sklenjene celoletne pogodbe o dobavi električne energije za potrebe oskrbe gospodinjstev tega dejstva ne spremenijo, saj gre za pogodbe na nabavni strani.¹⁰ Povedano drugače: kljub že dogovorjeni ceni dobavljene električne energije za leto 2007 bi lahko podjetja za distribucijo električne energije maloprodajne cene električne energije prilagodila novonastalim oziroma pričakovanim tržnim razmeram že 1. 7. 2007. Urad dodaja, da si v tem delu z lastnimi izjavami nasprotuje celo stranka sama; v svojih dopisih namreč večkrat zatrjuje, da je obravnavano zvišanje cen posledica novih konkurenčnih razmer, ki so nastale "...po 1. 7. 2007..."

Prekrškovni organ je sprejel svojo odločitev na podlagi izjav kršiteljev, in sicer pravnih oseb Elektro Celje d.d., Elektro Gorenjska d.d., Elektro Ljubljana d.d., Elektro Maribor d.d. in Elektro Primorska d.d. ter odgovornih oseb pravnih oseb [redacted]

[redacted] ter vpogleda v zadevo Urada RS za varstvo konkurence pod opravilno številko 306-168/2007.

Očitano ravnanje kršiteljic pomeni tako kršitev 6. člena ZPOmK-1 kot 81. člena Pogodbe o Evropski skupnosti, ki določata prepoved omejevalnih sporazumov. Ker so kršiteljice z opisanim ravnanjem uresničile zakonske znake dveh prekrškov (6. člen ZPOmK-1 in 81. člen Pogodbe o Evropski skupnosti), je v takih primerih potrebno uporabiti pravila o steku. Ker se za kršitev 81. člena Pogodbe o Evropski skupnosti glede na kršitev 6. člena ZPOmK-1 dodatno zahteva *vpliv na trgovanje med državami članicami*, je celotna količina prekrška po 6. členu ZPOmK-1 vsebovana v prekršku po 81. členu Pogodbe o Evropski skupnosti, zaradi česar sta prekrška med seboj v odnosu konsumpcije (navidezni idealni stek). Postopek o prekršku se je tako vodil le zaradi kršitve 81. členu Pogodbe o Evropski skupnosti.

¹⁰ Ločevati je potrebno med trgov dobave električne energije za potrebe oskrbe gospodinjstev, kjer se podjetja za distribucijo električne energije pojavljajo na nakupni strani, in trgov dobave električne energije gospodinjstvom, kjer se podjetja za distribucijo električne energije pojavljajo na prodajni strani in ki je v obravnavanem primeru določen kot upoštevni storitveni trg.

Pri presojanju odgovornosti pravnih oseb za očitani jim prekršek je prekrškovni organ izhajal iz določb Zakona o odgovornosti pravnih oseb za kazniva dejanja (Ur. l. RS, št. 98/2004, v nadaljevanju: ZOPOKD), ki se smiselno uporablja v postopku o prekršku pred prekrškovnim organom, in sicer 4. člena ZOPOKD, pri presojanju odgovornosti odgovornih oseb pa iz določbe 15. člena ZP-1.

Kar zadeva odgovornost odgovornih oseb, izhaja tako iz izkazanega usklajenega ravnanja kot iz pristojnosti in samih konkretnih aktov predsednikov uprav kršiteljic pravnih oseb, iz katerih jasno izhaja, da so prav te osebe sprejemale odločitve o povišanju cen električne energije, kar dokazuje, da je morala biti njihova volja usklajena. [REDACTED]

[REDACTED] Odgovorne osebe so v okviru svojih pristojnosti povišale cene in o tem obvestile gospodinjstva (glej Obvestilo o spremembi cen oskrbe z električno energijo za gospodinjstva, ki je bilo posredovano s strani predsednika uprave Elektro Primorska d.d. [REDACTED] ki je sklep o povišanju cene tudi sprejel; sklep predsednika uprave Elektro Celje d.d. [REDACTED] z dne 23.11.2007 o povišanju cene električne energije z dnem 1.1.2008; odobritev povišanja cene s strani predsednika uprave Elektro Ljubljana d.d. [REDACTED] in navedba [REDACTED] kot odgovorne osebe v obvestilu o spremembi cene; potrditev cenika za pakete oskrbe z električno energijo za gospodinske odjemalce po 1.1.2008 z dne 21.11.2007 s strani predsednika uprave Elektro Maribor d.d. [REDACTED]; poslovno odločitev o zvišanju cene električne energije je sprejel predsednik uprave [REDACTED]). Navedeni dopisi in dokumenti so del spisa 306-168/2007.

Po tako izvedenem dokaznem postopku, na podlagi pravilno in popolno ugotovljenega dejanskega stanja in ob pravilni uporabi materialnega prava, prekrškovni organ ugotavlja, da so kršiteljice pravne osebe Elektro Celje d.d., Elektro Gorenjska d.d., Elektro Ljubljana d.d., Elektro Maribor d.d. in Elektro Primorska d.d. in njihove odgovorne osebe [REDACTED] in [REDACTED] storile očitani prekršek. Odgovorne osebe so namreč v imenu pravnih oseb med seboj usklajeno ravnale pri zvišanju cen električne energije za gospodinske odjemalce, saj je bilo zvišanje cen napovedano sočasno, tj. 22. in 23. 11. 2007, v skoraj enakem znesku ter s pričetkom veljavnosti na isti dan, tj. 1. 1. 2008. V skladu z navedenim so odgovorne osebe tudi sprejele povišanje cen, s čimer so njihove pravne osebe pridobile protipravno premoženjsko korist. Cilj očitane ravnanja je preprečevati, omejevati ali izkrivljati konkurenco v Republiki Sloveniji in na skupnem trgu.

S tem so pravne in odgovorne osebe kršile 81. člen Pogodbe o ustanovitvi Evropske skupnosti in storile prekršek po prvi alineji prvega odstavka in po tretjem odstavku 73. člena ZPOmK-1.

Za prekršek je za pravne osebe predpisana globa v višini do 10 odstotkov letnega prometa v predhodnem poslovnem letu (leto 2007), kar za kršiteljico pravno osebo Elektro Celje d.d. znaša do 14.177.272 eurov, Elektro Gorenjska d.d. znaša do 8.557.624 eurov, Elektro Ljubljana d.d. znaša do 26.722.460 eurov, Elektro Maribor d.d. znaša do 18.471.148 eurov in Elektro Primorska d.d. znaša do 13.259.952 eurov.

Pri odmeri globe je prekrškovni organ upošteval najprej težo prekrška in naklep kršiteljic. Pri teži prekrška je prekrškovni organ upošteval naravo kršitve, skupni tržni delež udeleženih podjetij glede na

predmet kršitve, geografski obseg kršitve, dejstvo, da je bila kršitev izvršena, značilnost trga in trajanje kršitve. [REDACTED]

Takšne kršitve že po cilju omejujejo konkurenco, saj predstavlja cena temeljni konkurenčni parameter. Ker so kršiteljice de facto edine dobaviteljice električne energije za gospodinjske odjemalce na slovenskem trgu, so s svojim ravnanjem vplivale na celoten trg in popolnoma izključile medsebojno konkurenco. Sam delež posameznih kršiteljic oziroma višina njihovih prihodkov v povezavi s proizvodom, ki je predmet kršitve, pa se razlikuje. Kršiteljica Elektro Ljubljana d.d. je imela v letu 2007 42.064.500 eurov pri poslovanju z gospodinjstvi (33,78% delež), Elektro Maribor d.d. 30.496.668 eurov (24,49%), Elektro Celje d.d. 22.637.735 eurov (18,18%), Elektro Gorenjska d.d. 12.686.374 eurov (10,19%) in Elektro Primorska d.d. 16.642.007 eurov (13,36%). Nadalje zajema geografski obseg kršitve ozemlje celotne Republike Slovenije. Poleg tega je bila kršitev tudi izvršena, saj so podjetja cene tudi dejansko dvignila. Kar zadeva značilnosti trga pa velja poudariti, da so podjetja delovala na trgu, ki neposredno vpliva na blaginjo potrošnika, saj trgujejo s proizvodom – električno energijo, ki je življenjskega pomena za gospodinjstva. Kršitev pa je trajala od 22.11.2007 do dneva izdaje odločbe. Upošteva se navedene elemente, ki predstavljajo težo prekrška in upošteva se naklep kršiteljic, prekrškovni organ izreka [REDACTED]

[REDACTED] Elektro Maribor d.d. 2.439.733 eurov, Elektro Celje d.d. 1.811.019 eurov, Elektro Gorenjska d.d. 1.014.910 eurov in Elektro Primorska d.d. 1.331.361 eurov.

Kot obteževalno okoliščino je prekrškovni organ upošteval še dejstvo, da kršitev še vedno traja, kljub postopkom pred Uradom kot upravnim in kot prekrškovnim organom. Kot olajševalno okoliščino pa dejstvo, da kršiteljice predhodno še niso bile sankcionirane za prekršek. [REDACTED]

Končni znesek globe znaša za kršiteljice pravne osebe:

[REDACTED]
Elektro Maribor d.d. 2.561.720 eurov
Elektro Celje d.d. 1.901.570 eurov
Elektro Gorenjska d.d. 1.065.656 eurov
Elektro Primorska d.d. 1.397.929 eurov

V zadevnem primeru gre za posebno hudo naravo prekrška, saj so imele odgovorne osebe pri storitvi prekrška namen koristoljubnosti, ki se odraža skozi večje prihodke, ki so jih in jih prejemale kršiteljice pravne osebe, zaradi česar je nastala za gospodinjstva škoda zaradi višjih računov za električno energijo, kršiteljicam pravnim osebam pa po drugi strani premoženjska korist.

Prekrškovni organ izreka kršiteljici odgovorni osebi [REDACTED] upoštevajoč okoliščine, ki so bile navedene v zvezi odmero globe kršiteljicam pravnim osebam in premoženjske razmere kršiteljice odgovorne osebe (dohodninski izračun – priložen k vlogi opr. št. 306-138/2008-15) globo v višini 21.000,00 eurov.

Prekrškovni organ izreka kršiteljici odgovorni osebi [REDACTED] upoštevajoč okoliščine, ki so bile navedene v zvezi odmero globe kršiteljicam pravnim osebam, globo v višini 21.000,00 eurov.

Prekrškovni organ izreka kršiteljici odgovorni osebi [REDACTED] upoštevajoč okoliščine, ki so bile navedene v zvezi odmero globe kršiteljicam pravnim osebam, [REDACTED]

Prekrškovni organ izreka kršiteljici odgovorni osebi [REDACTED] upoštevajoč okoliščine, ki so bile navedene v zvezi odmero globe kršiteljicam pravnim osebam, in premoženjske razmere kršiteljice odgovorne osebe - [REDACTED] in njene družinske obveznosti - [REDACTED] (podano v izjavi o prekršku opr. št. 306138/2008-29), globo v višini 20.000 eurov.

Prekrškovni organ izreka kršiteljici odgovorni osebi [REDACTED] upoštevajoč okoliščine, ki so bile navedene v zvezi odmero globe kršiteljicam pravnim osebam, in premoženjske razmere kršiteljice odgovorne osebe - osebni dohodek, [REDACTED] in njene družinske obveznosti - [REDACTED] (podano v izjavi o prekršku), globo v višini 21.000 eurov.

Kršiteljice morajo plačati stroške postopka, in sicer povprečnino, ki je določena v skladu z drugim odstavkom 143. člena v zvezi z drugim odstavkom 58. člena ZP-1 ter 3. členom Pravilnika o stroških postopka o prekršku in je primerna glede na trajanje in zamotanost postopka.

PRAVNI POUK:

Zoper odločbo o prekršku lahko vložita kršiteljici, zakoniti zastopnik oziroma zagovornik zahtevo za sodno varstvo v osmih dneh od vročitve odločbe o prekršku, pisno pri prekrškovnem organu, ki je izdal odločbo o prekršku. Zahteva se pošlje po pošti ali izroči neposredno v dveh izvodih in velja za pravočasno, če je oddana zadnji dan roka za vložitev zahteve priporočeno po pošti ali neposredno pri organu. Vložena zahteva za sodno varstvo zadrži izvršitev odločbe o plačilu globe in stroškov postopka.

Jani Soršak
DIREKTOR

Vročiti:

Kotnikova 28/I
1000 Ljubljana
Slovenija

30

Telefon: (01) 478 35 97
Telefax: (01) 478 36 08
<http://www.uvk.gov.si>
E-mail: uvk.mg@gov.si

